

Chceme oboznámit čitateľov Studenta s diskusiou, ktorá prebehla skôr, než Spoločné komisie Československej akadémie vied, Slovenskej akadémie vied, Ministerstva školstva a Poverenictva SNR pre školstvo, pedagogiku a psychológiu na svojom zasadnutí v Smoleniciach pri Bratislave. 4. XII. 1967 schválili VARIANTU KONCEPCIE STREDNEJ VŠEOBECNOVZDELAVACEJ ŠKOLY tak, ako ju predložil poverenik školstva dr. M. Lučan.

o budúce OSUDY NÁŠHO ŠKOLSTVA

Navrat ku gymnáziu ako škole príne výberovej s malým počtom študujúcich, s vysokou úrovňou teoretickej prípravy a starostlivosťou o talenty, má byť cestou riešenia súčasných problémov vysokých škôl, ktoré spočívajú v nedostatku schopných zdrojov.

A práve v duchu týchto zásad začalo Ministerstvo školstva v r. 1965 uspôsobovať SVVS: zdôraznila sa jej funkcia v zmysle prípravky pre vysoké školy; prejavili sa tendencie zmeniť počet týchto škôl, najmä v malých mestách; upravili sa učebné plány a osnovy; obmedzil sa prístup absolventov stredných odborných škôl na vysoké školy. Hlavný problém, ktorý pocitili tvorcovia a realizátori tejto koncepcie, a ktorý je treba ihneď riešiť, nie je podľa nich obsah, ale dĺžka štúdia, počet prijímaných žiakov a ich skladba, tj. pomer počtu prijímaných chlapcov a dievčat. (Počet plánovaných miest pre prijatie do 1. ročníku SVVS sa splnil totiž celostátnie len na 70 percent.)

Uchádzaci o vysokoškolské štúdium z tohto typu strednej školy však iba v 45 percentoch vydržia „situ“ prvého semestra. A tvorcov koncepcie oveľa menej zaujíma osud 50 percent maturantov, ktorí sa neupútia na vysoké škôlky – pričom sa im poskytuje vzdelenie vhodné iba pre ďalšie štúdium. Dodnes sa nepodařilo presadiť požiadavky uznesenia UV KSC z 14. apríla 1967, ktoré spočivali v určení miest v nomenklatúre povolení vhodných pre absolventov SVVS a v podstatnom rozšírení abiturientských kurzov.

A tak je mladý človek v 18 rokoch po absolvovaní strednej školy v tejto situácii, ako keby žiadnu strednú školu nemal. A práve preto úsilie, ktoré sa od roku 1965 zameralo iba na popularizáciu a propagandu SVVS v zmysle jedinej cesty k vysokej škole, neviedlo k obratu v zložení študujúcich. Všeobecne sa totiž usudzuje, že nedostatočný záujem o vysokoškolské štúdium spôsobuje mzdrová nivelačia. No nie všetci si uvedomujú – i tvorcovia tejto koncepcie SVVS –, že pri úniku vhodných kandidátov (najmä chlapcov) pre vysšie štúdia spolu s obdobím aj štruktúra školského systému a v nôm predovšetkým SVVS chápajú ako výlučnú prípravku pre vysokú školu.

SKOLY PRE ĽUDI

Mentalita dnešnej mládeže sa prejavuje v konkrétnosti: dostačne si uvedomuje, že rozhodujúce sociálne ciele sa dajú i v socialistickej spoločnosti dosiahnuť len odbornou kvalifikáciou pre povolanie. V takýchto podmienkach je stredná odborná vzdelanostná úroveň pre mládež najpríjateľnejším kompromisom medzi snahou učiť sa a mať čo najskôr povolanie.

Dvojročný experiment ukázal, že s mládežou a rodičmi sa nedá manipulovať. Nestačí vytvoriť ideálnu "živiu a očakávať", že mládež pochopí dobré úmysly jej tvorcov. Schopnejší absolventi ZDS si vždy znova volia pre cestu na vysokú školu stredného odborného školu. I sociologický výskum maturantov SVVS (1966) na Slovensku ukázal, že viac ako tretina ošpirujúcich na vysokoškolské štúdia by si vybrať znova ako prípravku pre vysokú školu SOŠ.

FOTOGRAFIE PETRA HODANA

Kdyby razili sedesáti halere, určite by se v elektrických platilo sedmdesiatky. DITA

Potvrzuje sa stará pravda: nie sú ľudia pre školy, ale školy pre ľudí. Tichá úprava SVVS z roku 1965 tak absolútne možnosti školy ako nástroja usmerňovania spoločenských procesov, vytvára ju zo súčasného spoločenského kontextu, ignoruje fakt, že školský systém nemôže splniť svoju úlohu, ak nenájde oporu vo vývojových tendenciach spoločnosti, obsiahnutých i v snaženiaciach obyvateľstva.

Prirodzená reakcia našej verejnosti, stredoškolských profesorov, mnohých vedeckých a kultúrnych pracovníkov na deformáciu v našom školstve po roku 1953, je volanie po gymnáziu ako typu strednej školy, ktorá keď plnila svoje poslanie relatívne úspešne. Upozorniť v tejto súvislosti verejnosť, že súčasné problémy spôsobuje práve gymnáziálne upravená SVVS, je mimoriadne dôležité.

Pracovníci Ministerstva školstva predkladajú päť variant riešenia koncepcie SVVS (troj- či štvorročná SVVS buď s vetvou humanitnou, a prírodnovednou, alebo štúdijou a praktickou). Preferujú však túto: štvorročnú SVVS rozvetvenú v trefom ročníku na humanitný (25 percent) a prírodnovedný (50 percent) vetvu a od druhého ročníku popri nich vetva praktická (25 percent), avšak počítajú stále s tým, že počet študujúcich zostane na 15 percentach z populáčneho ročníka. Obsah výuky a celková koncepcia strednej školy sa, podľa tohto návrhu, v podstate nemení, až s rozdielom praktickej vetvy, ktorá usmerňuje „trpenú“ časť žiactva či „odpad“ na administrativnú prácu. Praktická vetva predstavuje v konkrétnom kontexte nádzorové riešenie výnutej nezdravou skladbovou žiactva v prospech dievčat.

Možno si však postaviť otázku: zlepší sa príliv dorastu na SVVS výbeč o schopného, zvlášt? Nie. I tieto návrhy totiž, ako to správne vystihol akademik O. Pavlik, sa pokúšajú o riešenie následkov a nie príčin. Neodstraňuje sa totiž príveské riziko pre tých, ktorí sa usilujú o vysšiu vzdelanie. Naďalejšia správa sa dotýkajú ľudí súčasnej iba tých, ktorí si vyberajú túto školu a nedostatku iných pracovných a vzdelávacích príležitostí. Všetky problémy teda hneď zostávajú, ale pri predĺžení vzdelávania o štvrtý rok sa ešte viac zosilia. Zdá sa, že tvorcovia koncepcie si neuvedomili, že výberovosť nemožno dosiahnuť bez dôsledného respektovania daniých spoločenských podmienok. A ich nová koncepcia tieto podmienky dôsledne nerespektuje a ponecháva SVVS v úlohe slepej uličky nášho školstva.

Z COHO VYSLA OPOZICIA

Základným predpokladom pre vznik adekvátnej koncepcie SVVS je táto požiadavka: vziať sa predstavy, že dnešná štruktúra stredných škôl (SOŠ – 18 1/2%; SVVS – 15 %; US – 65 %) s výlučným poslaním jednotlivých typov a danej proporcionality, je jedina správna.

(Pokračovanie na str. 5)

Ladislav Fuks.

III.

Po všem, co jsme řekli, výskytne se aspoň leitný dotaz, jaký postoj sami zaujmeme k původci zla. Má se snad udat, stíhat, být vyuřen z místa? Jsou i neúměrné odplaty, a to je pak zlo na druhém konci provazu. Nebo se mu má odpustit a nechat to být? V tom je odvěký spor „oko za oko“ a „kamene vráceného v podobě chleba“. Spor zdvižené pěsti s nastaveným druhým tváře. Spor boje s neodporováním zlou.

Pravda je – dovolte chvilku řeč v abstraktech – že podstatou zla je násili a podstatou dobrá mírnost. Ze zlo vždy těží z ústupků dobrá a „Ustupujeme násli“, oznamí spolkový kancléř lidu při okupaci Rakouska nacisty v roce 1938), zatímco dobro je vždy ochotno jednat cum aequitate canonica, s milosrdnou shovívavostí jak značný termín církevní. Myslím si, že není jediný a všeobecně platný recept, jak postupovat proti darebákům, a že ani nikdy nebyl, ani když se vyjde z mrvních úvah. Natož když se vyjde z faktů [praxe] v objektivním světě.

A pak ještě něco: že společně na duchovní principy, například na spravedlnost posmrtnou, je dobré pro vlastní zadostiučinění, ale je otázkou, zda je účinné pro řešení zla v objektivním světě. Historie spis říká, že málo.

A teď přijde ten galileovský obrat, ten velký skok, který žel nezmůže nic než naše vlastní křídla. Vím, že to, co řeknu, se neubrání příliš vědeckým výtlakům. Jedna z nich bude, že na jednom místě [dále] užívám argumentu ex in gorantia. Jiná, že se mlčky předpokládá platnost jakési metafyzické kauza-

o pravdě, o moci a

lity. Snad někdo přijde ještě na něco jiného. Kdybych chtěl ještě víc a nevtrávě naznačit, že vím, v čem je slabina [nebo zdánlivá slabina] toho, co dál řeknu, mohl bych se odvolut i na svou disertační práci před dvaceti lety na filosofické fakultě. A jestliže jsem předešle psal o rozdílu pravdy a přesvědčenosti, bylo zájemné i to: krátce, vše jsem hledal zařít tak, abych si předem podřízl vlastní větu a naznačil povědomost argumentů, které by bystrý posluchač filosofie mohl proti mně uznat. Nuže, co dělat víc, než se sám předem takto dobrovolně vydal všanci a předklonit se k pádu?

Může existovat „víra“ či „přesvědčenost“, že zlo potrestáno přece jen vždycky bude, asi tak, jako je to zakotveno v citění lidu a v pořádkách. Ale kdo a jak je potrestá, když chceme pochybovat o absolutní spravedlnosti světské a nespolehlat se na spravedlnost posmrtnou? Máme na mysli zákon, který se dá nazvat zákonem zpětného odrazu.

At je jeho původ jakýkoli, at je to zákon vypořívaný z

objektivního světa, z reality, jako je v logice zákon sporu, nebo at je to komentár subjektivního výrazu objektivní nutnosti, jako je zákon o vyloučeném třetím, anebo at je „jen“ vysouzen z myšlení jako zákon identity, působi s přesností, s jakou působí zákon přirodní a na celé ploše. A není méně ani jako spravedlnost posmrtná, ba víc: jestliže je pravda, že řád nutně nepředpokládá existenci boží, pak tento zákon by se obešel i bez boha, předpokládá pouze řád. A tento řád tu je, jak do svědčuje empirická zkušenosť. Ale nemluvme o řádu. Slabina je v tom, že zkušenosť s účinkem tohoto zákona je jen jakou dost povrchní a mlhavou, vědecky neověřitelnou zkušenosť lidstva, a ne vždy postižené jedincem.

Tento zákon vyladuje bumerang, který se k původci vraci neúprosně ještě za jeho život. Každý, i sebemenší dobrý čin, a každý, i sebemenší zlý čin bude odměněn nebo potrestán na osobě svého původce [tedy odměněn nebo potrestán bude původce], a to bez jeho nejménšího [či vědomého] přičinění, bez jakékoli viditelné kauzality

spojitosti s činem, ve zcela adekvátní míře, i když třeba – a to je významné – v podobě hodně vzdálené onomu dobrému či zlému činu. Odplacené bude původci třeba ze strany zcela nečekané nebo úplně neznámé a třeba ne hned, třeba za rok, za deset let, třeba až na konci života, kdy už bude vše zdánlivě zapomenuto, ale vše se k původci vrátí neúprosně a jistě. Ledaže mezi ním přijde – když jde o čin zlý – adekvátní odčinení.

A tak třeba námítka, že mnozí dobrí lidé v životě zkouší a lotří se mají dobré, před tímto zákonem padá. A padá, i když tak oba vzdáleně umírají. Naše osobní zkušenosť je omezená a neví vše. Neví, co se s pachatelem v životě dalo, děje se, na příklad i v jeho nitru. Naše osobní zkušenosť je omezená a tedy vždy z poznání odplaty, ale prostě z „víry“ v tento zákon. Kdyby byla zkušenosť s účinkem tohoto zákona okamžitá a vždy poznána tím, komu bylo ublíženo, pak už by nebyl věci naši mrvní víry, ale absolutní jistotou, nezávislou na našem vědomí, a pak by zlo, pod hrozbou tak jisté sankce, ze svě-

ta zmizelo, omezilo by se jen na psychopaty, neodpovědné za své činy. Pak by nebylo naděje lotřů, že unikou. Pak by snad ani nebylo svobodné volby mezi dobrém a zlem, protože být zlým by se každý bál.

Nevím, kdo si název „zákon zpětného odrazu“ vymyslil, zda já, anebo zda jsem to někde četl, mluví se také o karmě [v souvislosti s naukou o přetvělování] ale to bychom byli v mystice a já chtěl myslit jen pozemsky. Pravda je, že tento zákon odpovídá všeobecně platné zásadě rovnováhy, k níž mří věškerá příroda, je analogem zákona zachování energie a je to zákon, výhovořující dialektice, neoddiskutovatelnému principu odčinení.

A tak na konci této podivné exkurze bychom mohli napsat: Zbavte se zlých úmyslů, myšlenek a skutků už k všemu sobě samým, když už ne v kvalitě krontáků. A vy ostatní nikdy nezoufajte. A chcete-li už být po právu všemu a snad sami vykonáte akt spravedlnosti podle vlastní volby a založení, pak aspoň na konec odpusťte.

Ladislav Fuks

jednom fyzikálním zákonu

VYSOKOŠKOLSKÁ RADA CHCE STÁT V ČELE VYSOKOŠKOLÁKŮ

8. a 7. února se sešlo na elektrotechnické fakultě ČVUT v Praze první plenární zasedání nové vysokoškolské rady UV ČSM. Ve svém úvodním vystoupení zdůvodňoval tajemník UV ČSM Jindřich Poledník příčiny, pro které VSR tak dlouho nepracovala, a načrtl, čím by se měla VSR v nejbližším období zabývat.

Diskuse začala procedurálnimi otázkami a představili se jednotliví členové vysokoškolské rady. Obavy z mnoha pracovníku aparátu v radě a nedůvěře k nim, jež se projevila, vysvětlil s. Slepčka obavou studentů, aby jejich názory někde nezypadly. Jak ale ukázaly výsledky voleb do vedení VSR, problém v průběhu diskuse přestal být problémem.

Hovořilo se o struktuře i o obsahu práce vysokoškoláků a jejich rady. S. Rehák a řada dalších neuhlasili se statutem VSR a v té souvislosti se mluvilo vůbec o struktuře ČSM a postavení studentů v něm. S. Zbořil například upozornil na nebezpečí, že by se VSR mohla očitnout v podobné situaci jako Kolejná rada areálu Strahov, která zasedala, a v té době už dvě hodiny studenti demonstrovali VSR, by se třeba mohla kvůli své hikavosti zničehonic dovédat o existenci samostatné studentské organizace. Navrh proto, aby byla VSR nejvyšším orgánem vysokoškoláků. S. Slepčka souhlasil, pokud je rada schopna to udělat. S. Dočkal v té souvislosti připomněl, že se kdysi práce rady velice podrobně hodnotila, ale kamži to zapadlo.

Po obědu se dlouho jednalo o časovém i formálním postupu při projednávání obsahu i struktury práce vysokoškolské organizace. Nakonec se všichni shodli na tom, že budou vytvořeny dva týmy — pro strukturu a pro program — které vytvoří podklady pro diskusi, jež schválí plén VSR a rozešle je na fakulty. Připomínky zpracují opět oba týmy pro VSR a ta předloží návrh celostátní konference vysokoškoláků, jež by se měla sejít v červnu tohoto roku.

Vystoupení s. Ondroucha vyvolalo snad největší ohlas, a proto je otiskujeme samostatně. S. Palynza přečetl dopis ZO KSC VŠCHT v Praze, v němž se kritizuje ČSM, a zvláště jeho UV v souvislosti se Strahovem a podporuje se v něm federální vztah studentů k ČSM. S. Kymlická a s. Zbořil seznámili přítomné s některými podklady, na jejichž základě zpracovává VOV ČSM Praha své stanovisko ke stanovisku předsednictví UV ČSM, jež jsme uveřejnili v čísle 5. Podobně jako oni žádali i s. Mahr a další jasnon formulaci o VSR, o jejím postavení, o vztazích nahoru i dolu.

S. Poledník seznámil členy rady s postupem UV ČSM při „Strahově“ a s. Macháček informoval o mezinárodní činnosti UV ČSM.

V závěru odpoledneho jednání byl zvolen vedoucí týmu pro strukturu a pro program. V čele prvního je Ivan Haluška, místopředseda VOV ČSM v Bratislavě, v čele druhého Zdeněk Zbořil, člen předsednictva VOV ČSM Praha.

Dopisování s celým světem vám umožní časopis „Československá mládež“. Jeho anglická, francouzská, německá a španělská verze je čtena v 110 zemích. Inzerát v rubrice „Chcete si dopisovat“ uveřejňuje v jedné verzi za 13 Kčs, ve dvou a více za 20 Kčs. Podrobnosti sdělí redakce „Československé mládeže“, Praha 1, Gorkého nám. 24.

V minulých dnech se uskutečnila v Praze dvě významná zasedání, která se zabývala zahraničními styky studentů vysokých škol. První svolalo ministerstvo školství a jeho obsahem bylo projednání mezinárodních styků všech čs. vysokých škol a fakult. V letošním roce dochází ke znacné decentralizaci v plánování a uskutečňování zahraničních styků fakult a vysokých škol, což je podmíněno i předáním finančních prostředků rektorátům. Všechna tato opatření se týkají styků učitelů, kateder, vědeckých a odborných akcí.

V minulých dnech se uskutečnila v Praze dvě významná zasedání, která se zabývala zahraničními styky studentů vysokých škol. První svolalo ministerstvo školství a jeho obsahem bylo projednání mezinárodních styků všech čs. vysokých škol a fakult.

V letošním roce dochází ke znacné decentralizaci v plánování a uskutečňování zahraničních styků fakult a vysokých škol, což je podmíněno i předáním finančních prostředků rektorátům. Všechna tato opatření se týkají styků učitelů, kateder, vědeckých a odborných akcí.

STUDENT

Týdeník ČSM a vysokoškolské rady UV ČSM. Šéfredaktor — dr. Ivan Krofta. Zástupci šéfredaktora — Karel Šmid a dr. Marcel Jansen.

Redaktoři — dr. Miloš Beneš, Petr Feldstein, Petr Hodan, Ladislav Kadavý, Miroslav Klomínek, Tomáš Pekný, Hana Vondřichová, Helena Votrubaová.

Adresa redakce: Praha 1, Staroměstské nám. č. 17, tel. 22-02-33. Tiskne Mír, Praha 1, Panská 8. Redakce nevrací nevyžádané ručníky. Rozšířuje a objednávky přijímá PNS — ústřední expedice tisku, odd. vývodu tisku Praha 1, Jindřišská 14. Předplatné ročně 52 Kčs, čtvrtletně 13 Kčs.

složení: Borodovčák Vladimír, Dočkal Miloš, Duben Baltazar, Haluška Ivan, Kopecký Stanislav, Krofta Ivan, Krůžela Josef, Kymlická Milan, Mahr Tibor, Macháček Dušan, Mižák Jozef, Ondrouč Josef, Petrovič Janko, Poledník Jindřich, Rubáček Miroslav, Války Jozef, Vokrouhlický Zbyněk, Zbořil Zdeněk.

8. února se sešlo na elektrotechnické fakultě ČVUT v Praze první plenární zasedání nové vysokoškolské rady UV ČSM. Ve svém úvodním vystoupení zdůvodňoval tajemník UV ČSM Jindřich Poledník příčiny, pro které VSR tak dlouho nepracovala, a načrtl, čím by se měla VSR v nejbližším období zabývat.

Diskuse začala procedurálnimi otázkami a představili se jednotliví členové vysokoškolské rady.

Obavy z mnoha pracovníku aparátu v radě a nedůvěře k nim, jež se projevila, vysvětlil s. Slepčka obavou studentů, aby jejich názory někde nezypadly. Jak ale ukázaly výsledky voleb do vedení VSR, problém v průběhu diskuse přestal být problémem.

Hovořilo se o struktuře i o obsahu práce vysokoškoláků a jejich rady. S. Rehák a řada dalších neuhlasili se statutem VSR a v té souvislosti se mluvilo vůbec o struktuře ČSM a postavení studentů v něm. S. Zbořil například upozornil na nebezpečí, že by se VSR mohla očitnout v podobné situaci jako Kolejná rada areálu Strahov, která zasedala, a v té době už dvě hodiny studenti demonstrovali VSR, by se třeba mohla kvůli své hikavosti zničehonic dovédat o existenci samostatné studentské organizace. Navrh proto, aby byla VSR nejvyšším orgánem vysokoškoláků. S. Slepčka souhlasil, pokud je rada schopna to udělat. S. Dočkal v té souvislosti připomněl, že se kdysi práce rady velice podrobně hodnotila, ale kamži to zapadlo.

Nově vedení VSR, jež řídí práci mezi zasedáním pléna, má totiž

K. Šmid

Na večerním zasedání se diskutovalo o práci komisi a o práci vedení VSR. Účastníci se shodli, aby v čele ideologické komise byl Miloš Dočkal, v čele kulturní komise Ivan Trešl, v čele mezinárodní komise Dušan Macháček, v čele komise pro studium, studentskou vědeckou činnost a vnitřní odborovou spolupráci Josef Ondrouč, v čele materiální komise Tibor Mahr a v čele komise pro práci se zahraničními studenty Miroslav Gálk. Prozatím vedením redakční rady Aktuální VSR byl pověřen Radek Palyza. O komisi pro tělovýchovu a turistiku se rozhodne příště.

Nově vedení VSR, jež řídí práci mezi zasedáním pléna, má totiž

K. Šmid

S pravidelnou periodou připravují olomoučtí vysokoškoláci své majálesy. Tak tomu bude po dvou letech i letos, kdy se má dvoudenní studentské veselí realizovat 11. a 12. května. V sobotu by se uskutečnila volba Miss Akademie ČSSR, o níž vás bude možné informovat podrobněji v příštích číslech, v neděli bude potom velký průvod, zvolený král včetně projevu z radnice, odtud se všichni odberou na stadion, kde se chystá inscenace velké středověké bitvy, jež skončí zásahem výšší moci. Kromě toho budou na stadionu poutové atrakce. Ráz: Horror.

A že je musí dodržovat každý. Ani sjedzy a pléna nemusí mit vždy pravdu, mohou se mylit a jednat nedemokraticky. A potom klidně mohou dát tak nedemokratické postavení vysokoškolácké rady, jako ho nyní má. Je poradním orgánem a nemůže sama dokončit, interpretovat. A pak, rozdouhující jsou obvykle prostředky k dosažení těchto cílů. Jde o to, aby výklad a způsob uskutečňování programu organizaci, která je vytvořila, skutečně sjednocoval, aby členstvo nebylo odrážováno chybou interpretaci a vytvářením překážek v důvěře v organizaci a konečně o ty, kdo ji reprezentují. A pokud si máme říct pravdu, pak se ČSM ve vztahu k vysokoškolákům do takovéto nedobré situace dostal.

Nezlobte se, ale my jako orgán neznamenáme doposud nic a jsme ve své činnosti, jestliže jsme svoláni, vystaveni tlaku ať už správnych, nebo až hysterických stanovisek, která vznikají na fakultách, nebo — místo poradního orgánu jsme nastrojeni subjektivním přání soudruhů, kteří nás vedou, nebo předstříjí, že to dělájí.

Načež je musí dodržovat každý. Ani sjedzy a pléna nemusí mit vždy pravdu, mohou se mylit a jednat nedemokraticky. A potom klidně mohou dát tak nedemokratické postavení vysokoškolácké rady, jako ho nyní má. Je poradním orgánem a nemůže sama dokončit, interpretovat. A pak, rozdouhující jsou obvykle prostředky k dosažení těchto cílů. Jde o to, aby výklad a způsob uskutečňování programu organizaci, která je vytvořila, skutečně sjednocoval, aby členstvo nebylo odrážováno chybou interpretaci a vytvářením překážek v důvěře v organizaci a konečně o ty, kdo ji reprezentují. A pokud si máme říct pravdu, pak se ČSM ve vztahu k vysokoškolákům do takovéto nedobré situace dostal.

Mysem si dále, že vysokoškolské rádě ani ústřednímu výboru nepostaci to, co se jíž nekolikrát

v historii stalo: stanovit správné cíle v době, kdy se to jevílo nutné, a pak postupem času od nich ustoupit. To se, pokud jde o vysokoškoláky, už několikrát přihodilo. Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou sebekritikou.

Podle mne je nutné hledat příčinu a seriózně zvážit, zda lidé, kteří k nám přistupují s určitou sebekritikou, to myslí skutečně významně, a dále zda to, co dokázali svou předchozí chybou vytvářit činnost, mohou vyvážit jednorázovou se

Literatura NENÍ disciplína

MOSKEVSKÁ ZPOVĚDNICE • KARLA HVÍŽDALY A KARLA ŠMÍDA Fotografuje Karel Havlíček

Profesor ruské literatury na moskevské Lomonosovově universitě V. A. Archipov se narodil roku 1913 v Jekatěrinovce v Saratovské oblasti. Do hlavního města SSSR přišel v roce 1934, vystudoval tam a od té doby tam i působí.

/Vladimír Alexandrovič Archipov/

Jste, soudruhu profesore, odborník na ruskou literaturu 19. století. S ní se seznámují mladí lidé už od školních let při vyučování o také při povinné četbě. Nezdá se vám, že způsob, jak se to ve škole dělá, spíše člověka od Puškina nebo Lermontova odradí? Neznáme situaci u vás, ale zdá se nám, že bude tak trochu analogická s naší.

U nás pochopitelně seznámuje od dětí chlapce a dívky s klasiky, jako je Puškin, Lermontov, atd. A je tomu tak i jinde. V Polsku se učí o Mickiewiczovi, v Maďarsku o Petőfim, u vás o Máčovi. Nelze říci, že v tom není nic povinného. Je to naopak velkolepá povinnost seznámat mladé generace s těmi, kdo vytvářeli kulturu národa. Mladému člověku je třeba dát dobrý duchovní základ a v pedagogice vycházíme z toho, že klasická literatura spoluvtváří duchovno člověka. Není v ní nic, abych tak řekl, protičlověčího. Školní osnovy máme dobré, připravily je naší nejlepší odborníci, ale jejich realizace při výuce není mnohdy dobrá. A tak se může dojít k tomu, že se to nejlepší stává nepřijemnou povinností, že lidé ztrácejí vekus pro velké duchovní věci. Nejsme někdy spokojeni ani se svými žáky zde na univerzitě. V ruštině existují pro všechno, cemu se učí, dva výrazy – předmět a disciplína. Pokud se předmět literatura mění v disciplínu, pak je to špatné. Literatura je předmět, a nikoliv disciplína.

Znal byste způsob, jak přivést člověka k četbě klasiky jinak než ve škole? U nás kdysi proběhla tzv. Jiráskovská akce. A Jirásek se pak četl mezi mládeži mnohem méně než předtím.

Lidé jsou velice rozliční. Věkem, vikusem i národy jsou různé. Je proto těžké odvodět. Dr. Kugelmann se kdysi obrátil na Marx s žádostí, aby mu poslal, odkud má jeho žena začít s četbou Kapitálu. Odpověď by se zdála snadná, od první strany. Ale Marx mu tehdy řekl, at začne 24. kapitolou, která je poměrně snadná. Není-li člověk na věc připraven, těžko chápá.

Puškin je charakteristický svou prostotou a přitom výraznosti. Gogol hovoří o Puškinově slově jako o neohraničitelném. Dílčí by mělo začít asi pohádkami, zralý člověk Evženem Oněginem. Některí vědci říkají, že kdyby zůstal od Puškina jen Oněgin, zbyl by nám stejně celý Puškin. Je tam všechno. Lyrika, drama, životní názory. Mladý člověk by měl asi nejprve obrátit pozornost na lyriku. Připomeňme si jen básničku Miloša jsem vás. Což není dodnes pro muže typické vyhro-

žovat ženě: Jestli mě necháš, počkej, už tě nikdy nikdo nebude mít tak rád jako já, buď litovat!

Kazdý najde v Puškinovi kousek ze sebe, ze svých lepších kvalit. Když mu byl v roce 1880 odhalován v Moskvě pomník, řekl A. N. Ostrovskij: Na Puškinovi vyrůstá každý, kdo může vyrůst.

U Puškina i u Máčy najdeme řadu společných rysů. Tvořili mlaďi, oba psali Cikány, i když Máčha je nedokončil, a oba také zemřeli mlaďi.

Puškinovými Cikáry se může zabývat i historik. Puškinovský romantismus byl velice realistický. Viděl romantismem svět v jeho realitě. Například o Cikánech psal Puškin proto, aby odpověděl sobě i druhým na otázku, zda má pravdu Rousseau, když tvrdí, že lidé žili šťastně jen v pravobyté společnosti. Puškin se vydal za Cikány do Bessarábie. Zili skutečně dosáhli podobně životu v dávných dobách. Voltaire poznamenal, že při četbě Rousseaua chce se ti skočit na všechny čtyři běžet do lesa. Puškin nebyl jízlivý, a tak u něho čteme: „Štěstí není ani mezi vými, přírody ubozí synov.“ To byla jeho odpověď Rousseauovi. A dále dodal: Všude jsou strasti mnohaleté. Osudu se ubránit nelze.

Mohl byste stručně charakterizovat Puškinův vývoj, Puškina jako romantika a Puškina jako realistu?

Jeho romantismus a realismus je spjatý s rozvojem skutečnosti, jak se v ní odražejí básníkové přání. Puškin ve svém životě stále ztrácel. A ačkoliv to velice těžko provázel a ačkoliv mu všechny ideály mizely, svá romantická přání si kdesi zachoval. Je v něm trvalý rozpor. Když popisoval život, nedopovidalo to jeho představám, když snil, byl život jiný.

Roku 1823 začíná psát Evžena Oněgina – realistické dílo.

Roku 1824 Cikány – romantiční dílo.

1825 Borise Godunova – historické realistické dílo.

A 1827 Poselství na Sibiř. Myslite si, že to je realistické, nebo romantické?

Romantické. Správně, souhlasím, a u nás to stále nechtejí uznat. Celá složitost otázky realismus-romantismus je vidět i v tom, že se mnozí naši realisté stali romantiky jako staříci. Nesplnilo se jim přání. Všechno závisí na vztahu člověka k jeho snům.

Ve svých přednáškách připomínáte opomíjenou postavu mnicha Pimena z Borise Godunova. V čem vidíte její význam?

Právě tady nastoluje Puškin úkol autorovi – objektivnost. Spisovatel, a tím spíše novinář, mu-

sí psát o tom, co vidí, a ne o tom, co si o událostech myslí. V Pimenově monologu jsou dve velice důležité slova: Pravdivoje skazanie. Pimen říká: Piš o člověku, co dělá. Ať je, jaký chce, ať je hodný, nebo zlý. Když napišeš, co dělá, poznáš, jaký je. Kvality člověka se ukáží ve faktech o činech. Napišeš-li, kde je dobro a kde zlo, co jsi za spisovatele? Puškin říká: Protože vím, kde je dobro a zlo, nesmím to psát. To rozhodne život.

A tak mladý mnich Grigorij Otrepěv, který vyslechl Pimenovy názory a Pimenovy pravdy o pouhém zánamu fakt, jež Pimen zažil (mimojiné vrah cara Fjodora na pokyn Borise Godunova, současného vládce – pozn. aut.), říká:

Vše děsí se tě, děsi, Borise, a nikdo před tebou se nesmí zmínit, jak hrozný konec neštastný měl hoch.
A zatím poustevník v své chmurné cele tvou obžalobu píše strašlivou, i nevyhneš se pozemskému soudu, jak soudu božímu se nevyhněš.
(Překlad Otokara Fischera)

To všechno je namířeno proti subjektivismu. Omyly našeho vývoje vyplynuly pokádě z toho, že jsme „znali“ všechno předem. V hospodářství, soudnictví, ve vztazích mezi zeměmi. V té souvislosti bych rád připomněl nedávno zesnulého Jurije Germana. Ten ve své triilogii o lékařích praví asi tolik: Lékař, který začíná léčit svého pacienta, musí se nejvíce bát svého systému léčení. Musí si stále ověřovat, jestli nalezl a správně určil diagnózu, a ne jako v té anekdotě, co vám ted povím:

Lékař prohlédl nemocného a rozhodl, že mu není pomocí, že zemře. Jiný lékař se přesto postil do léčení.

Prvý se ho za čas zeptal: Tak co, umírel, že?

Ne, žije, odpověděl dotázaný. Potom jste ho ovšem nesprávně lečili.

Casto se o některých autorech říká, že psali lehce. Jak tomu bylo u Puškina?

Všichni si myslí, že psal snadno, a když zemřel, čteme v dopise Bělinského přítele: Víš, co strašně je škrtů v jeho rukopisech? U epitet zkoušel dvacet až třicet variant.

Když Puškin vysvětluje v Oněginovi o Evženovi, proč se nestal bášníkem, píše: Težká práce mu byla nepřijemná. Nic proto nevyšlo z pera jeho.

Dojem lehkosti a volnosti vzniká z přesnosti ve výrazech.

Uvedu jeden příklad a zaručuji vám, že by žádný bášník na

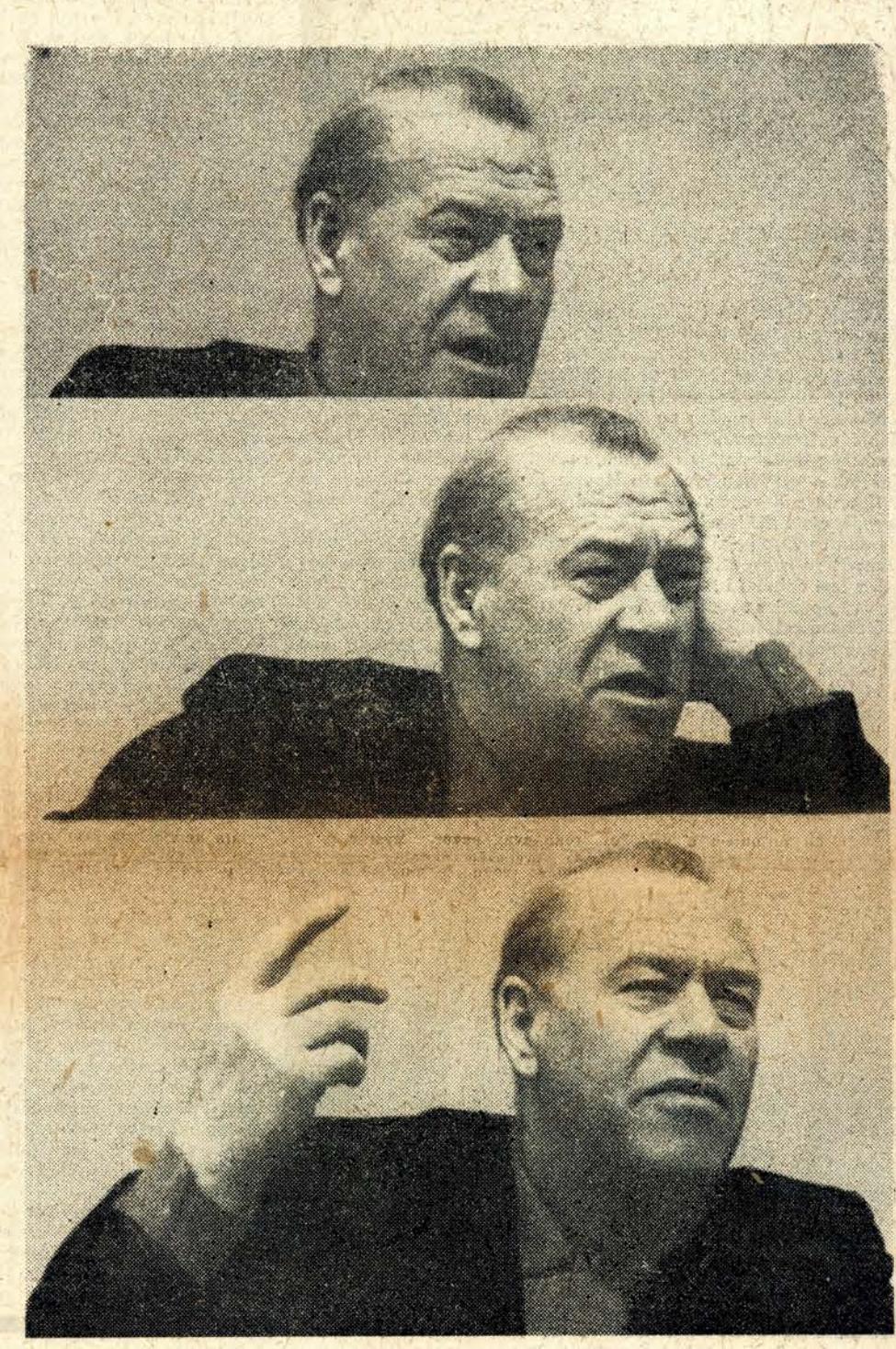
světě neuhodl, jakého epiteta použil Puškin v Cikánech, když charakterizoval oves, z něhož jedli Cikáni kaši. Samozřejmě, první myšlenka padne na vařený oves. Ale Puškin po dvaceti variantách napsal z nežáditého ovesa. Cikáni ho totiž nežali, nejsou přece zemědělci, někdo jim ho musel dát nebo ho někde mu-

sel vzít. Náhle se stává ze spojení dvou slov charakteristika pro celý život Cikánu.

Které z postav klasické ruské literatury podle vás nejvíce promlouvají k dnešku?

Všechny. Dnešní život je velice složitý, různorodý. A v tomto proudu žijí mnozí hrdinové klasické literatury. Hrdinové Ně-

krasova a Černyševského vám připadají, jako by byli napsáni dnes. Naši době není nic cizí. V hospodě jsem vyslechl rozhovor dvou bývalých vojáků, z nichž jeden se snažil vysvětlit druhému, co je to vlastně za postavu ten Švejk. A nakonec to rozřešil velice jednoduše: Švejk, to je český Vasilijs Torkin.

Kdy jste četl první knížku?

V pěti letech.

Kdy vystáváte?

Když kokrhají kohouti, velmi brzy. Je to zvyk z venka.

Které jidlo máte nejradší?

Brambor.

Kdy se vám pracuje nejlépe?

Jenom ráno do dvacáti hodin.

Co nejraději pijete?

Vodku.

Jaké dívky se vám nejvíce líbí?

S šedivějícími skráněmi se děvčatům líbí cílem dál méně. Tak je třeba odpovědět.

Kterého malíře máte nejraději?

Nedávno zemřelého Pavla Dmitrijeviče Korina. Ačkoliv je málo znám, byl to poslední velký ruský malíř. Svou největší práci Odcházející Rus nedodělal. Ale z její přípravy zbyla veliká galerie ruských portrétů.

Kterou knihu nebo autora máte nejraději?

Musím přemýšlet. Když se na něčem pracuje, žije se jen s tím. Dělal jsem nad Gogolovým Revizorem a tehdv se mi libil nejvíce on. Pak přišla práce nad Lermontovem, a jak ten dovele uchvátil! Ale mám-li vybrat, tak z básníků Puškin a z prozaiků Čechov.

Chodíte rád do kina?

Ano, ale chodím málo, protože mám rád dobré filmy. Nedávno jsem viděl Annu Kareninu. Tam není ani Tolstoj ani Bondarčuk.

poleon a prohlásil: Kdyby mi dali tolik peněz, co to stálo, nikdy bych válku neprohrál!

Bojíte se někdy?

Celý život je překonávání strachu.

Cemu se nejraději smějete?

Všemu, co je směšné. Nejsměšnější v životě je, když se mravenec srovnává se slorem. A přitom je to nejčastější. Nebo takové spojení: nízká vysoko ideová úroveň.

Rekněte nám svůj nejoblibější vtip.

Už jich pár znáte. U nás je stejně jako u vás mnoho anekdot a anekdotických situací. Anekdotu je často výbornou satirou na současné dění.

Kam byste jel nejraději na dovolenou?

Jsem nemocný, a tak někam do podmoskevské oblasti.

Jel byste sám?

Sám nebo s rodinou.

Máte auto?

Ne.

Chcete jít nejraději na dovolenou?

Jsem nemocný, a tak někam do podmoskevské oblasti.

Trojku – sako, kalhoty a vestu.

V kolik hodin chodíte spát?

Vstávám-li s kohouty, pak logicky se slepici.

Spíte rád?

Ne, spím málo, člověk stárne a je mu to každé hodiny.

Zdají se vám nějaké sny?

Jenom kousky.

Jaké?

Nepamatuji se.

Máte děti?

Ano.

Kolik?

Nerozhodně. Dva chlapci a dvě dívčata.

Cím byste chtěl, aby byly?

Byl bych rád, aby aspoň jedno z nich dokončilo to, co nestačím dokončit já.

Umíte zpívat?

Ne. V dětství mi řekli, že mi stoupí medved na ucho.

Hrajete na nějaký hudební nástroj?

Nemohu.

Kterou písničku máte nejraději?

Těžko vybrat.

<

V MĚSTEJ JEDNORUKÝCH BANDITŮ

(Photo Continued on Page 3)

BIG FIGHT NEARS -- Vaunted left fist of challenger Roger Rouse, who meets champion Dick Tiger for world light-heavyweight title at Las Vegas Convention Center next Friday, Nov. 17, is royally cushioned by Caesar's Palace tour "Godesses" (from left) Barbara Cole, Jamie Larson and Patty Potts. Lower photo shows Nigeria's Tiger (left) and Mon-

KAŽDÝ SI MUŽE V LAS VEGAS VYBRAT SVŮJ TYP TANECNIC. BUĎ PODLE OBLICEJE

K Nevadě se přiroda i lidé zachovali macešky.

Na rozloze 287 000 čtverečních kilometrů se rozkládá jen poušt a hory, a není tedy divu, že je to nejméně osidlený stát Unie. A pokud jde o hranice, zdá se, že až se škodolibou schválností oddělují Nevadu od turistických znamenitostí, které sice vždy leží v samotné jejich blízkosti, obvykle však na druhé straně. Známé Solné jezero se zkušebním automobilovou rekordní dráhou je v sousedním Utahu, Yosemitský národní park v Kalifornii, proslulý Velký kaňon v Arizoně. Stejně tak o prostoru přehradu Hoover Dam na řece Colorado se dělí Nevada s Arizonou. Dokonce ani pohoří Sierra Nevada neleží v Nevadě, ale v Kalifornii.

Nevada se však pyší dvěma pozoruhodnostmi, které by bylo možno označit za nejtypičtější produkt zábavy člověka našeho věku. Bohužel, v tom dobrém i nejhorším smyslu slova. Atomová střelnice leží uprostřed pouště v severní části země. Na druhém konci pouště leží druhá zajímavost: největší zábavné středisko světa, proslulé Las Vegas.

Aby to nebylo tak jednoduché, „hlavní světové město zábavy“ není však úředně ani hlavním městem Nevady, tim je Carson City s 3000 obyvateli, ani největším městem Nevady, tim je Reno s 32 000 obyvateli. Počítáme-li však dočasné obyvatele v hotelích a motelích, pak Las Vegas bezpečně vede.

Trik s trpasilci a provinciálnimi hlavními městy je ostatně obliben v mnoha amerických státech. Výjimkou není ani nejznámější dvojice Washington s New Yorkem.

FIGHT PHOTO.

(Continued from Page 1)

Persons at the Las Vegas Visitor's Bureau policy of not holding the news or views from our readers, we take great pleasure in showing you the continued portion of the picture from

NEBO PODLE NOHOU.

FOTO: VEGAS VISITOR

Mírně zvlněnou kamenitou poušt s malými ostrůvky řídoucí kých a vysušených travin přetíná jako sedmimilová linka šestiproudová dálnice, hlavní a možno říci jediná tepna země. Tuto opravdu výstavní silnici lemuje 17 superhoteli, 39 normálních hotelů a asi 300 motelů. Všechny mají dohromady asi 25 000 pokojů s klimatizačním zařízením pro 50 000 hostů nájedou.

Zdá se však, že samotní milionáři by tento luxus neužili. Reklama se proto zaměřila na americkou střední vrstvu, na lidi, kteří za několik desítek dolarů chtějí aspoň jednou za rok okusit způsob života „výšší společnosti“ a nechat si zdát o tom, že i oni patří k „horním deseti tisícům“. Když ne finančně, aspoň mravy a způsobem života. S jejich filosofii oklamat sami sebe počítá i nevadské zákonodárství. Neboť jedině Nevada z celé Unie povoluje veřejné provozování hazardních her. Průmysl „peněžních automatů“ zde dosáhl perfektní dokonalosti, stal se nejmasovějším, nejlucrativějším, současně však nejjidovějším prostředkem k pokoušení hráčského štěsti. V okamžiku, kdy návštěvník vstoupí na nevadskou půdu, stává se zajetcem hráčské mafie. „Jednoruci bandité“, jak se v místním nářečí automatům příležitě říkají, neboť své oběti olupují s dětskou prostotou, ale naprostě spolehlivě, jsou přistrojené ne větší než pokladna v obchodě. Po vložení mince se roztočí páhy s rukou, o které s namalovalými jablíčky, zvonečky, panáčky a dalšími symboly našich dětských her. Na tom, v jaké kombinaci se na určeném místě symboly zastaví, závisí množství mincí, které hráč automat štastnému hráči vrátí.

Nejčastěji ovšem nevrátí vůbec nic a horliví pokušitelé štěstěny sázejí do automatů - tim víc, úplnělične cloumají pákou, a všechny obrázky splývají ve vytouženou vidinu štěstěny. Leč jedno prostě zařízení vám nedovolí ztratit naději na výhru, a vybíčovává hráčskou vásen až do chvíle, než zcela vyprázdnil své kapsy. Vypadávání vyhraných mincí z automatu je totiž provázeno zvukovým efektem, pronikavým zvoněním, které připomíná píseň z celého pytle ryžího zlata. A tak v ohromných hernách se téměř neustále od některého automatu ozývá tento rajský zvuk a přesvědčuje ty, které ještě nevyhráli, že jejich chvíle teprve přijde.

Nechtecete-li se zabývat dětskými zábavami, přesto však chcete přijít o větší částky peněz, zajdete si k rafinovanějším hrám. Některé během představení od-

ruletem a kolům štěsti, Sazkám nebo Sportkám, kde se každých 20 minut táhne jedna výhra.

Nepřímo podílníkem na každé hazardní hře v Las Vegas je nevadský fiskus. Kolik je například v Las Vegas hracích automatů, jsem nespocítal. Není však tajemstvím, že z každého automatu se plati ročně daň 600 dolarů. Dal jsem si potom práci a v hotelu Stardust jsem se pokusil spočítat všechny automaty. Napočítal jsem jich 500.

Ale i hazardní hry unaví. Poněvadž se však dá vydělat i na unavených hráčích, jsou v každém hotelu připraveny atrakce, které je možno spatřit při povinné minimální spotřebě nápojů za tři doly. Program je nabít hvězdami, jako jsou Frankie Sinatra, Eddie Fischer, Frankie Laine, Tony Curtis, nebo pravá a nefalšovaná pařížská revue nejzvětšších jmen, Casino de Paris, Folies Bergère nebo Lido de Paris. Představíme-li si, že z Las Vegas je letecky do Paříže víc než 11 000 km a čtyřmotorový tryskový Boeing letí 13 hodin čísťeho času, potom se musíme opravdu sklonit před podnikatelskou velkorysostí kapitánů závavního průmyslu.

V letošní sezóně se objevila ve špičkových programech také jména českých umělců. Černé divadlo, Státní soubor písni a tančí a orchestr divadla Apollo s Karlem Gottem. Osobně jsem zažil už jen Karla Gotta v novém hotelu Frontier. Znal jsem ho sice už z Prahy, i když jen z jeviště. Tady se mi však zdál hrozně unavený a pohublý. Hovořili jsme spolu a dozvěděl jsem se, že každý večer musí absolvoval tři představení, která jej nadmíru vycerpávají. Musí vystupovat v suchém, na hlasívky nepřijemně působícím vzduchu. Gott se velice těší na Sinatra, ale nedočkal se ho, neboť Sinatra onemocněl. Místo něho tu vystupoval černý zpěvák Samy Davis Junior. Gott nadšeně hovořil o této víc než rovnocenné náhradě, ve které objevoval tvůrce nadšení s momentální improvizací při každém novém představení, i když neprávě hovořil, že Samy Davis se dost často neobejde bez alkoholového i nikotinového povzbuzení přímo na jevišti.

Nenechal jsem si samozřejmě ujet vystoupení souboru Apollo, a stejně tak jsem byl zvědav na reakci amerických diváků. Těžko posuzovat podle evropských nebo dokonce československých měřítek. Sál se stolovým zařízením se podobal naší Alhambře. Od hotelové herny byl oddělen jen závěsem a sedělo v něm při whisky a kávě asi padesát lidí. Některí během představení od-

LANA BRINKMANOVÁ, JEDNA Z NEJZADANEJŠÍCH TANECNIC V SILVER SLIPPER GAMBLING HALL,

cházelí a přicházel opět noví hosté. Karla Gotta uvedli jako známého evropského zpěváka. Jeho vystoupení všechny přitáhly, zato, což je tím cennější, že v jeho programu byl pouze zpěv, zatímco druzí zpěváci si oranžovali program sami, zpívali, potom tancovali, využívali různé historky a snažili se upoutat diváky nejrůznějšími prostředky. S Gottem se střídali na jevišti italský zpěvák a americký komik Mimořádný úspěch měla český zpívání „Isabella“. Za večer byla tři vystoupení. V půl deváté, v půl jedenácté a půl hodiny po půlnoci.

Vratme se však ještě k jedné, neméně známé nevadské pozruhodnosti. Proslule toleranci při uzavírání sňatků nebo naopak zase rozvodů. Své služby nabízí víc než sto kostelů, vlastně kapli, umístěných většinou v soukromých domech. Uřáduje se po celých 24 hodin denně, stejně hodinu před půlnocí, jako

tři hodiny po půlnoci. Nepřetržitý provoz mají i půjčovny svatebních šatů, květin a fotografov, sídlici nejčastěji ve stejném domě, kde je kople. Mnoho kaplí má jednu z nejdůležitějších přednosti: jsou v bezprostřední blízkosti superhoteli, takže hosté se nemusejí opravdu ničím dřízovat.

Pouhá samota Las Vegas je jen pomyslná. O písní i odsun hráčů, turistů i novomanželů bývalých manželů peče sedm leteckých společností, takže denní průměr je 94 odletů. Mimo to leží Las Vegas na železniční trati Los Angeles-Salt Lake City. Po dálnici se sem dostaneme z Los Angeles za tři hodiny.

Ve slovníku jsem se dočetl, že Las Vegas znamená český nivy, lány. Jak vidět, v Nevadě už nesklízejí pracně obilí, ale bez rizika přešli na bohatou úrodu pečené.

Ing. Milan Zajíček

VLCI & beránci

PRO VLCI A BERANCI

Vždycky, když jsem se setkal s dalším mladým vlkem, zajímalo me, odkud se bere ta troufalost být neodehnateľný. Nebudu taková, že jejich základní vlastnost: nejsou vždy úspěšni, tím méně neodolatelní; nejsou ani nejdravější, tím méně krválační. Impozantní spis žízvami než kořistmi a vlastně nic jim není dost — v nejlepším hluším, zouflalejším smyslu: ne že by chtěli víc, spíš chtějí nejvíce, ne-li všechno. Naproti tomu, žil beránci nic nechápeli: z toho, co by takřka snadno mohli mít. Nechtějí všechno, chtějí něco jiného. Jsou jini. Rozhodují nás obyčejně tou svou vybírovostí, jež odmítá nejenom to, co se nám líbí, ale i to, co se nám líbí. Jsou věrní něčemu, co my jsme v sobě hrdě potlačili. Nepřijímají naši hru a my najednou vidíme, že nám ji vlastně někdo vnutil. Jenomže vci jsme tak trochu všichni — a dokonce jsme někdy beránci. A proto je nebudu popisovat, nýbrž jsem budu klást otázky.

student 4

Pavla Rejchrtá jsem si nechal v řadě vlců a beránek na konec. Známe se už asi třetí rok a občas se mi zdálo, že jsme si velmi blízcí. Ale oba také chápeme, jak málo je otázkou chtění vznik skutečného vztahu — a proto si také dodnes vykáme. Přitahovalo mě k němu, že vystudoval teologii, ale i to, že nedělá faráře, protože praxe v evangelických sborech je o tolik jiná než to, čemu se učili ve škole. Narodil se 20. 4. 1942 v Litomyšli v rodině evangelického faráře (starší bratr je také farářem, mladší studuje teologii) a cestoval s rodiči tak, jak byl otec služebně překládán: Česká Třebová, Ostrava, Trhový Štěpánov, Praha. Ny se pohybuje mezi Českou Skalici a Prahou. Básně píše od dětství, maluje od svých patnácti let. V roce 1966 jej přijali za šest olejů do Svatou výtvarných umělců. Výstavu neměl, několik obrázků mu vyšlo v Kostnických jiskrách, báseni žádná.

Nelituje toho, že jste studoval teologii? Ne, nelituju. K čemu je vám dobrá? K tomu, že jsem získal čas, abych si určitě věci ujasňoval až později. Máte už něco ujasněného? Jenom snad to, že člověk musí hledat nějakou pevnou metodu, jak svůj čas zvládnout, jak všechno, co na něm pracuje, dělat, jak studovat vlastně... A co studovat?

Nestudovat jenom ze zvídavosti, jenom proto, že věci jsou neznámé a že bych je chtěl poznat; to nestáčí. Proto, aby se člověk k určitém věcem právě mohl vracet jako k svým. Hledat tajemství, která by člověka nemáta, která by ho držela při životě, o to jde. Jediná moudrost je v tom, poznat, čemu má člověk při poznávání dát přednost.

A čemu dáváte přednost vy?

To kdybyste právě věděli, tak bych už měl tu svou metodu poznávání.

Psaní a malování je vám také poznáváním?

Ano. Čeho — sebe? Ano, sebe. Ale toho, když mám být, ne toho, když jsem. To, co člověk věří je, to nejspíš poznávání, když nic nedělá, když je bezmocný, když neví, co dělá se sám.

To jakých vnějších nebo vnitřních podmínek byste chtěl být farářem nebo kazatelem?

To bych vám spíš mohl říct svou představu toho, jakým způsobem bým mohl být. Chtěl bych být kazatelem přiležitostním, to znamená tím, který kdykoli káže, má říct co nového. Nekáže proto, že je neděle a že mu nastává povinnost oslovit lidi — ale tak, že určitě nevyslovitevně vši mezi ním a lidmi a on se má pokusit s ohledem na svůj vztah k lidem, kteří jsou za oponou toho nevyslovitevně prošlo. To člověk těžko může čekat, že se stane na přání, každou neděli... Kádat pro vás znamená říkat lidem, jak mají žít? Také, ale to nemí všechno. To jsou tři různé věci. Tradované křesťanství; potom potřeby a otázky lidí, které má člověk před sebou; a potom kazatel sám,

SNIŽEK DAGMARY HOCHOVÉ

POLEMÍKA končí, PROBLÉMY zůstávají

K POLEMICE O RECESI obdržela redakce větší počet příspěvků a je nad její sily všechny uveřejnit. Zařadili jsme úmyslně několik protichůdných názorů, některé dopisy byly přímo provokujícího charakteru. Ctenář jistě pochopil, že redakce se nechála se věmi těmito hlasy ztožnit. Mrzí nás, že některé autoři v zápalu polemiky dokázali dojít až k osobním útokům a obviněvání. Nad jiné průkazně tim však charakterizovali úroveň svého přístupu k problému, a to je rovněž poučné.

Prolistujeme nyní aspoň letmo ještě několik příspěvků, které v redakci leží. Dr. Zdeněk Gazdík z Prahy se ve svém dopisu snaží dobrat definice recese. Podstatu recese vidí jako potřebu odreagování se, jako potřebu zeměřujícím způsobem, jakýmsi psychologickým „frontálním útokem“ se osvobodit od vnějšího tlaku různých společenských „tabu“, která pro dotyčného jedince se stala samotičelnými, jelikož vzhledem k různým okolnostem (např. ke svému věku, nebo prostě k epoše, v níž se narodil, vyrostl a žije) ztratila pro něj svůj původní emocionální náboj, jakým tato „tabu“ působila nebo ještě působí na protagonisty, kteří s dotyčným „tabu“ přišli do osobního kontaktu za původních podmínek.

Soudruh Svatopluk Pekárek nám zaslal obsáhloujší úvahu, z jejíhož úvodu citujeme:

„Připustme, že by kdokoli z nás našel zařízení ve fašismu. Nejméně přesně, čím vším by se takový podnikavec zabýval, věm však velmi přesně, čeho by se vyuvaroval. Především by své sympatie k fašismu neinzeroval, neobklopoval by se fašistickými devociemi, nezdával by veřejně árijským pozdravem, nevyvěšoval by portrét Adolfa Hitlera. Kdo se chlubí nacistickými relikviemi v Československu v roce 1967, není fašista, ale skutečně jen recesista — připomínám, že patrně mlděho rozumu nebo učiněný prostředek boží, tenž zahání vědomí vlastní podprostřednosti exhibicionismem poněkud přihlouplé ražby.“

Celý případ studenta Z. N. mohl být vyřešen jedním nebo dvěma přátelskými rozhovory, eventuálně za účasti psychiatra. Nikdo a nic mě nepřesvědčuje, že v případě Z. N. máme před sebou eleva fašismu či neofašismu. Jestliže společenské nebezpečí fašismu nese mější znaky jednání a vystupování studenta Z. N., pak můžeme bez obav svěřit boj proti němu školním.“

Z téhož příspěvku uvádíme ještě tu myšlenku:

„Fašismus byl v některých ohledech dosud je falešně tabuizován. Četba Mein Kampfu je mnohými kvalifikována divne jako protistátní akt. Mě však dělá skutečnost, že se s Mein Kampfem neznámili ani mnozí absolventi univerzit. Podle mého soudu by měla být tato kniha zahrnuta mezi povinný studijní materiál — přinejmenším ve všech společenskovoředných obozech. Před nějakým časem vydali Hitlerův Mein Kampf (v překladu a se zasvěceným komentářem) Polaci. Zajisté tak neučinili proto, aby v národech, který v boji s fašismem ztratil bezmála čtvrtinu svých obyvatel,

šířili a propagovali tuto ideologii, ale spíše proto, aby mladé generaci umožnili neprostředkováne poznání myšlenkového hnutí, které nepatří jen k perverzním mimořádnostem 20. století.“

Marie Čcheidzeová z Roudnice se zabývá podobně jako dr. Zdeněk Gazdík obsahem pojmu recese. Piše:

„Diskuse v tomto časopise se nazývá Polemika o recesi. Mám však takový dojem, že slovo recese se v celé této záležitosti stalo pojmem, který je nesprávně přisuzován určitým, zpravidla protispolečenským projevům některých lidí. Soudruh Fr. Komár udává jako příklad „fašistické recese“ příběh šestnáctiletého chlapce, který se špuntovkou v ruce se vydává za příslušníka bundeswehru. Takovou hluhou klukovinu je těžké brát seriózně, tím méně je možné považovat ji za recesi. Zádná fašistická recese neexistuje, zrovna tak jako recese „historicky kontraideová“ — to je další termín pana Komára. Recese je stále jen jedná, a pravá recese má málo společného jak s portrétem Hitlera, tak s fašistickými znaky a hesly, o kolaborantech ani nemluvě. Vůbec nedokážu pochopit, jak někdo může klást do jedné roviny recesistu a kolaboranta. Jen málo termínů se tak dokonale navzájem vylučuje, jako tyto dva.“

V podobném duchu se nesou příspěvky i dalších účastníků polemiky. Snad ještě úryvek z dopisu dr. Šimsky ze Vsetína, který vlastně stál u kolébky celé polemiky o recesi, a má tedy morální právo na doslov.

„Uznavám, že vše na světě má své určité meze, a naprostě se nepřimlovává za to, aby společnost povolila jedinci bezrestné cokoliv. Je jasné, že každá společnost si stanoví určité meze, ježich překročení není ochotna tolerovat. V případě studenta Z. N. však kdož ztotožnil recesi se sympatiemi k fašismu.“

Přinášíme druhou část závěti Emila Filly, kterou malíř psal jako reakci na články Ladislava Štolla, Jířího Taufera a Jana Cumpelka (Literární noviny, 1952). V této poněkud obtížnější partii podává slavný malíř svůj výklad kubismu. Rukopis ponecháváme v původní transkripci.

Redakce

KRESBA E. FILLY
Z ROKU 1934

EMILA FILLY

Umění jest specifické poznání světa a metoda kubismu v té zásadě, jak ji provádí několik zásadních umělců prozatím, jest poznání nové a ve svém důsledku rázu epochálního — neboť známe svět lépe a dokonaleji a tudíž realističtěji, když věci známe z více stran, jak už v jiném smyslu poznal a hlásal Sečenov.

J. M. Sečenov říká: „...čím častěji se některá věc vidí, tím je více šancí vidět ji z různých stran a tím i plnější a rozčleněnější stává se její obraz — představa.“

Co jiného je náš kubismus ve všech svých mnohostranných projevech, než způsob a metoda vybavit okamžík pocitem živého vnímání a poznání skutečna: to, co uplyvá, co je vázáno na postupné časové prozívání, co je rozdrobeno v nesčetných omezených a oddělených jednotlivostech, poštězích a vjemech. Kubismus má postulát: realitu objektivity podat nikolik stagnačně mrivě — a realitu subjektivity znamená zas nikoliv jen volit, nýbrž zasáhnout tvorivě do reality objektivity tak, že ji změníme intencí osvobození — dnes aktuálně nejvíce intencí boje za osvobození pracujících. Tato dnešnost osvobození nemůže přirozeně být na závadu jiných intencí stále a stále aktuálních, které by se jen vulgárnímu socialistovi zdaly „bezčasové, nadčasové — nadrealistické“. Každé vytváření má svůj poklad osvobození se a umělec, jenž by neměl porozumění pro osvobození pracujících — pro nynějšnost aktuálnosti osvobození intence lidí, nemohl by mít přirozeně ani smysl a pochopení pro

vlastní tvorivost. Přejínačit poznání značí také zcelit — nespolehlivě spojít:

Je-li výtvarné umění — jeho podstatou — právě okamžík, současnost, celý růst jde ke zvýšení a dovršení tohoto principu, a to je v kubismu docíleno nejpregnantnější. Známe svět z jednotlivých záběrů postupných prozítků, vyjadřujících časového rozpětí a následnosti, ale v díle musíme je podat rozdeleně a odděleně postřehnuté v souboru najednou, tedy v největší zhuštěnosti prozívání, v nejvyšším výpětí vrchu okamžíku, v maximu: ve zmonumentalizovaném pocitu života, děje a kontemplace.

Kubismus není nikdy odpoutaný od osobnosti a od postoje člověka, cítíte stále pevné zakotvení nohami v půdě, na které osoba stojí. Není nikdy rozkolísáno dílo natolik, aby bylo výsledkem ztřeštěné fantazie a nemá rytmus myšlenky, která nemá omezení prostoru. Kubismus jest uměním nového specifického poznání, revolučního, i člověku i světu nejvlastnějšího. Kubismus musí se pochopit jako nalezení způsobu pokud možno věc největší znázornit z více relací, z více stran, rozčleněněji, plněji a realističtěji. Věcné umění kubismu nevhází ze subjektu, nýbrž přímo z věci samé, věc se prezentuje bez smyslu ukazovat se a hrát svou roli před nějakým divákem vůbec. Věc sama se prezentuje tak, že se ukazuje ve své projádrenosti pokud možno nejpregnantněji — ukáže se v těch složkách, které ji nejmarkantněji vyjadřují, což značí potom, že se ukáže v takových sestavách — z boku, zpředu, s vrchu, zdola, zezadu i předu — a tak ce-

lek není sice logický na základě jednopohledového mechanického postřehu, nýbrž bohatší, životnější a realističtěji.

Jestliže nevěcně ztotožňujeme kubismus se surrealismem, dopouštíme se zásadního omylu a usnadňujeme si svou pozici. Kubismus jest právě svou podstatou protestem proti formalismu, proti netykatnosti akce subjektu, neboť jest nejen „hluboce předmětný a obsažný“, ale i jeho tvarosloví vychází z věci a věc sama mu ukazuje zákonitost své objektivity. Znát a vytvářit věc z více stran jest základem metody kubistického umění při vši další tendenci vycházet z objektu, držet se věcnosti, naplňovat pravdu

chrom znalostí si rozšířili a zbohatili, abychom bohatostí záběrů vyhnuli se jednostrannosti neb metafyzickému jednosměrnému antagonismu.

Zivé lidské vědomí ve svém tvorivém představovaném vnitřním a vytváření má základní princip dokonalosti poznání a

popírána, natož aby se odbyvala jako zrůdnost buržoazního upadání neb služba imperiální padouštvím. A házet na toto úsilí zároveň pojmenování antiky jen o negramotnosti, ledabylosti, nýbrž i o smyslu fedrovat neuměleckost, nad-

Zásada kubismu není nesrozumitelnost, nýbrž vzdělanost, které je zapotřebí i k poznání krásy díla Rembrandtova, i ke krásce lidového obrázku na skle, i k Homérovy zpěvům i k naši slovenské zbožnické písni.

Kubismus je zvýšená boha-

BOJE A ZÁPASY

skutečností uměleckými principy a prostředky a tak podávat vyšší a hlubší poznání podstaty věci a dějů. A tento problém jest starý a základní a vlastní věi akci duchové činnosti humánního vytváření od jeskynní malby přes egyptské umění přes asyrskou raněnovětskou, přes parthenonský vlys, přes Michelangela, přes Caravaggia až k Rembrandtovi — k Daumierovi, Rodinovi — k Alešovi. A tento problém vždy jinak obměňovaný a znova a znova dobývaný znamenal podnět pro každého tvůrce nechitět se omezovat na mechaniku omezenosti stagnačního vjemu, na počítkovou strnulost poznání, nýbrž spíš za výrazem, jak duch lidský ve své tvůrčí fantazii představované zná svět bohatěji, dokonaleji, realističtěji. A právě tento primérní problém stává se i kardinálním smyslem znázorňovat a vytvářet nejen výtvarně, nýbrž i v narrativním útvaru, v románu, dramatu i v každé básni.

Kubismus výtvarný měl odvahu řešit znova a to radikálně tento ústřední problém a postavit tento problém na podklad vši výtvarnosti do středu vytváření, což jindy a jinde se dělo jaksi podvědomě, namátkou a okrajově.

Vědecký marxistický názor klade důraz na znalost věci ze všech stran, ze všech možných relací — nedivat se na jen jednopohledově z ustrnulého záběru, izolovaně, ze subjektivního aprioristického bodu; odporučuje nevytrhávat jev ze souvislosti dialektického srázu běžných-vnitřních-protiv, aby-

představování „ze všech stran“

a ve své metodě právě se snaží vytvářet dialektiku vzájemných protiv, aby naplnění jeví ve vši růzností mohlo dojít k té dokonalosti, že znalost věci stane se zárukou věci samu vytvořit. A jedině takto metoda vede bezpečně k systému tvůrčího smyslu pojíjet nepodstatné z chaosu dění a jevení se, k vyzdvívání podstatného pro zásluhu pozornosti k celistvosti jevu a dění.

Zivé lidské vědomí má přirozenou zášť k mechanice počítové jednostrannosti, k pojednávání zádačího názoru a nemá nic společného s nutností nějakého mudrování. Kubismus není nějaká „odrážda“, nějaký běžný časový a lepidový-ismus, poněvadž je to metoda nového vnitřního světa a nový poměr dramatického srázu dialektické akce subjektu s akcí objektu, a ve svých dílech usiluje o vyrovnaní obou činností ve smyslu největší objektivity.

Kubismus jest pokus — historicky nový pokus a zároveň kladný výsledek dosažení největší tvůrčí svobody — kubismus je nebezpečný každému zesubjektivizování světa a každé panoptikální duplicitě. Kubismus není přezitkem, poněvadž není koncem buržoazní éry, nýbrž je zřejmým začátkem svobody tvůrčího člověka, nynějšího osvobozeného pracovníka. Kubismus má silu změnit svět, neboť ukazuje svět jako umělé, nepřirodní prostředí, sám ho vytváří, prostředí, které si člověk vydobyl svou nepřetržitou potřebou být svoboden,

tost života, kubismus vychází z tradice lidské tvorivosti a zvláště z tradice klasické krásy celé antiky i z velkého čínského umění. Není dogma a nevnukuje se nikomu; připouští každé jiné vnímání a ztělesňování krásy, ale kubistou se stává každý, kdo chce svrchovanou svobodu projevu tvůrčí fantazie.

Kubismus nemůže být i nejprostřílně nešrozumitelný, poněvadž ani vědecká soustava celého vesmíru nemůže být nesrozumitelná i tomu nejprostřílnému.

Kubismus není chápatebný logikou pojmu a abstrakt, poněvadž jeho říše je říše představování uměleckých věcí a zároveň klasické tvorivosti. Kubismus není přístupný a priori lidem jako žádná podstatná věda, neni přístupná, ale kubistické dílo je snadno dostupné každému, kdo se přičinuje o vztahovou dialektickou souvislost chápání a osvojování světa specifickou soustavou pojmu a specifickou cestou tvorivosti představování. Kdo se k umění kubistickému nepribil, nepribilé cestou tvůrčí fantazie, zásilá v povídce, že smyslem umění jest opis faktů jednotlivě nebo panoptikální duplicita náhodných jevů.

Umění však jest specifickým znakem člověčenství a jen uměním člověk se polídlil. Umění kubismu jest smyslem celého člověčenství, jako je smyslem celého člověčenství vědecký světový názor a nikterak jen zájemem nějakých zasvěcenec.

Dokončení příště

KRESBA E. FILLY
Z ROKU 1930

(H)

devizu — věk! Vždy Janu Talichovi a Janu Kvapilovi, Jiřímu Najaroví a Evženu Rattayovi je každému teprve něco přes dvacet let. Přesto už mají za sebou úspěšné zájezdy do Rakouska, do Bayreuthu i do Jugoslávie. V loňském roce si je angažovali k delšímu turné italská Hudba mládež a vystupovali i nahrávali též ve Švédsku a v Sovětském svazu. V polovině prosince se vrátili z dvouměsíčního zájezdu v Kanadě.

To je vůbec zajímavá kapitolka v jejich dosavadní krátké historii. Talichovci jsou totiž v současné době už druhým rokem vojny základní služby. Naštěstí se jim podařilo záustavu pohromadě v kvartetu jako komorní soubor AUS VN. Jejich povinnosti je uspořádat do roka stovku vystoupení pro vojáky, přičemž — a to je důležité — mohou i nadále společně studovat svůj repertoár. Navíc jim byl nyní umožněn koncertní zájezd za oceán.

9. října odletělo Talichovo kvarteto do Montrealu, kde absolvovalo v rámci Mezinárodního hudebního festivalu EXPO 67 úspěšný koncert v našem pavilonu před návštěvníky světové výstavy. V následujících dnech měsíčích je čekalo pětadvacet vystoupení v největší z deseti kanadských provincií v Quebecu. Turné začalo i končilo v Montrealu, zatímco jeho střední část patřila severní položeným městům a městečkům kolem významněj-

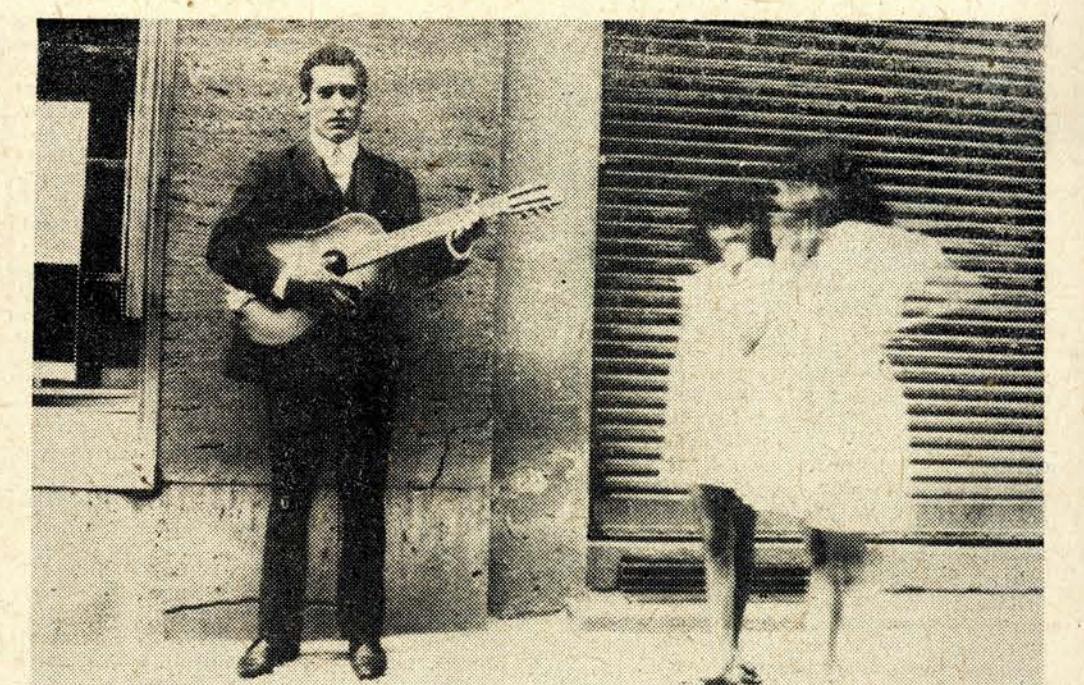

FOTO IVO GIL

K VÁZNÉMU HUDEBNÍMU KUMŠTU JE CESTA TRNITÁ. Takové tvrzení není ostatně žádnou novinkou, namísto násad. Jenže je s podivem, jak se někomu v krátké době podaří i přesto dosáhnout pozoruhodného výsledku v oblasti, v níž je u nás nadmíru obtížná konkurenční. Třeba v kvartetní hře, v níž se to podařilo tytrem mladým muzikantům, Talichovu kvartetu, jež vstoupilo na výše zmíněnou trnitou cestu vlastně teprve před pěti lety. Lehký to byly ještě konzervatořisté, když se začali scházet ko společným zkouškám ve třídě prof. Josefa Micky. K tomu, aby pod jeho vedením dosáhli v tak krátké době patřičné omělecké úrovně a dokonalé souhry, bylo zapotřebí nemalého úsilí. Dnes už není pochyby o tom, že Talichovo kvarteto usiluje o dosáhení nejvyšších uměleckých met a že se chce stát — bude-li k tomu mít i nadále vhodné podmínky — pokračovatelem ve slavné tradici našich předních kvartetních souborů. Má k tomu mnoho uměleckých předpokladů. A také nejčerněji

(R. B.)

S IVANEM DIVIŠEM O TOM, JAK PLÁT

(Odpovědi ze sbírky Ivana Diviše Sursum, Nakladatelství České Budějovice, 1967)

Otázka:

Zapaluje prý, kdo hoří. Jenomže: jak napřed hořet, a pak planout – či napřed planout, a pak teprve hořet...?

Odpověď:

Zaplanout, čili vzplaná, planě uhořet?
Ani zaplanout, ani uhořet,
ale hořet! A sálat!
A vysílat! A taky podpalovat,
ale jen tam, kde ocílka a troud
položeny byly každá každý zvlášť!

Otázka:

Takže by vše bylo rozhodnuto, a to dokonce kategoricky. A vůbec, neměl by se básník za podobnou rezolutnost trochu skřípnout?

Odpověď:

S básníkem to nejdí! Občas se najde blázen, který mu poskyne asyl, ale do tří dnů dům se přestěhuje do nájemníku.
A proto koridór a mříž a Platón, který měl nakonec pravdu.
Ale nenávist na pravém místě má stejnou sílu jako srdečna na levé straně a tak bych vám přál smrt z polévkových noků a z keču ze zvláštních vydání a žádné příče Jakobova žebře, ale abyste se přežrali staskou a stehny a abyste se utlačitkovali a proseděli zad' (...)

Otázka:

Tak vidíte! Ted' jste to všechno prozradil a ještě k tomu napsal a jesté to bylo vytiskeno, a co je napsáno, to ani voly z knihy nevytáhneš a množí si mnou ruce, protože používají na poezii metod výslečných a mají radost z každého napsaného slova – nebot není-li to podle nich něco jako definitivní výpověď, jako podpis na směrnici?

Odpověď:

Poezie není nic napsaného, je to nanejvýš něco rozepsaného nebo nedopsaného, a ona není nic řečeného a vyslovovaného, ale spíš říkajícího o vyslovujícím, protože smlčeného nebo mlčícího a nebo umlčovaného. Pak je to vyslovená věc! Ale protože jsme taky prolezlé tělo a naopak nejen prasklá duše ale i jednolitý duch – Nesmi se to smílet, ale musí se to napsat, a nesmi se to tajit, ale musí se to vyjet!

Otázka:

Takže když vše vyjevíme, nabudeme snad pekně stabilizující rovnováhy, obě nohy od sebe? A nebude pak tělo s duší pěkně vejpů? A nedojedeme kýzeného klidu, aby nám něco nesmýkalo, všecké ty protiklady a výchylky a extrémy, a záporu, a klady? Nebude to nirvána?

Odpověď:

Na jedné straně tolík rozdává a na druhé tolík skrbí na jedné straně tolík napájí a na druhé tolík upíjí na jedné straně tolík posiluje a na druhé si dává tolík na posilněnou takže jsme v pokusení prohlásit ten muž je v rovnováze! ale on naopak je vrátky klesá i podklesává svévolně používá rovnováhu nabývou za cenu duše a padá a slabne ale i vstává a sili (...)

Oleg Sus

KDE BUDEME ZIT ZITRA? stará se Michel Ragon ve stejnojmenné knize (vydalo nakladatelství Mladá fronta 1967), zatímco tisíce lidí marně dumá, kde bydlet dnes. V době, kdy Ragon nabízí věžová města, podzemní města, podmořské domy a umělé atoly nebo plouvoucí města, domy se stěnami se vzdachu a vzdutnými polštáři zůstává pro mnohé vzdálenou budoucností 30 m² prostoru vymezenejší panely, blízko u výměníkové stanice, která hučí, ale daleko od tichého nebo společného záchodu. Není náhodou, že přehled projektů budoucnosti vychází z pera Francouze a samotně projekty z ateliérů architektů žijících v kapitalistických zemích. Není také náhodou, že v jeho knize nenajdeme obdobné úvahy architektů ze socialistických zemí. Tázstě vývoje se v tomto směru presunulo do průmyslově nejvýznamnějších zemí. Paradoxem je, že společenský rád, který přišel s požadavkem dlouhodobého plánování, vytváří dnes menší prostor, ne-li pro vznik podobných projektů, tedy alespoň pro jejich publicitu.

Utopické projekty vznikaly ve stavovku i renesanci, v 19. i 20. století. Vznikaly vždy, když došlo k prolomení bariér, které bránily technickému nebo společenskému pokroku. Spíše než pravidelným znakem změn architektonických slohů byly znakem společenských změn. Proto také vývojová většina tak velkou pozornost otázkám nádoucí organizace lidské společnosti. Co je však nové na projektech, které shrnuje Michel Ragon ve své knize, je skutečnost, že představují druhou, výrazně odlišenou vlnu v průběhu několika desetiletí. První vlna vytvořily projekty architektonické avantgardy dvacátých a začátku třicátých let, především projekty sovětských architektů, které výrazně akcentovaly společenskou stránku pro-

Jména, která svá celý sportovní svět: Valerij Brumel, Ter Ovanesjan, Tatjána Ščekanovová... V jejich výčtu by se dalo s možejmě pokračovat. Téměř každý sportovní fanoušek ví, že jde o úspěšné sovětské sportovce. Méně je však těch, kteří tato jména sloučují s pojmem vysokoškolského sportu.

A při tom jsou to právě akademici, kteří v sovětském vrcholovém sportu hrají obrovskou roli. Je snad tělesná výchova a sport na vysokých školách v SSSR preferována více než v jiných státech? V jakých podmínkách probíhá výchova akademických sportovních talentů? Na základě této otázky vznikla první část našeho seriálu o vysokoškolském sportu v zahraničí. Byla zpracována podle některých částí informaci, které nám v rozhovoru ochotně poskytl doc. dr. AUGUSTIN ČAP a MIROSLAV CHMELÍK.

«sovetsky svaz»

„KLASÁK“ za tělocvik

Studenti, kteří přicházejí do prvních ročníků sovětských vysokých škol, jsou na tom, co se tělocvohy a sportu týče, podobně jako naši studenti. Cekají je týdeně dvě hodiny výuky tělesné výchovy, která je samozřejmě povinná. Každý semestr je ukončen zápočtem, v nejbližší době se počítá dokonce se zápočtem klasifikovaným. Myslím, že i tato malíčkost ukazuje, jakou autoritu si výuka tělesné výchovy na sovětských vysokých školách získala. Odlišnosti bude tedy třeba hledat především v koncepcii a náplni výuky.

Ta je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části absolvojí studenti celkem osm témat. Pro zajímavost uvádím některá z nich: Tělesná výchova a sport v SSSR, Tělesná výchova na vysokých školách, Tělesná výchova a sport v režimu práce a odpočinku, Sovětský systém sportovního tréninku, Organizace a provádění sportovních soutěží a činnost rozhodčích při nich.

Teoretická stránka výuky, ve které se studenti seznamují s cíli a úkoly tělesné výchovy, existovala v počátku výuky i v místech svých letních praxí podle individuálních tréninkových plánů.

Nezapomíná se ani na studenty, kteří jsou zdravotně slabí.

Pro ně je určena třetí, „speciální skupina“. Začává se převážně prováděním gymnastiky s ohledem na zdravotní stav a fyzické schopnosti posluchačů.

Tip na Ánoose

Eva Kucmanová

Kdyby mi přítel nenařečil, že jde o naši nejlepší skonku do dálky, asi bych se dodnes domníval, že se Eva Kucmanová připravovala před výběrem na Popradském plese ve Vysokých Tatrách na jakési podivně eskymácké soutěži. Alešpon její chování přes den tomu nasvědčovalo. Schovávala se v závějích, plácalala sebou do sněhu, bašila se více a více do bílého zábalu a tak dál.

Jak jsem však později zjistil, je Eva dívka seriózní a její chování bylo připraveno na olympiádu v Mexiku. Rvala se každě dopoledne i odpoledne se sněhem proto, aby trenér Glesk večer v kontrolním přístroje spokojeně zaříčel: „S trénovaností je to lepší, hladina červených krvinek se zvýší, dej si ještě dvě deci červeného!“ Eva si tedy dala dvě deci, mávla rukou nad předsevzetím neříkat už nikdy něco návratním (novináři si vymýšlejí) a poobhalila své nitro ...

... studuje na FTVS v Bratislavě, a tato fakulta je práv tak důmyslně rozmištěna po

výchovu i u nás. Pak však byla zrušena. Domnívám se, že ježí znovuzavedení bylo rozohněné.

Vratme se však k vlastnímu pedagogickému procesu. Praktická výuka se dělí na tři skupiny. V první, tzv. „přípravné skupině“, jsou zařazeni studenti, kteří se před svým příchodem na vysokou školu sportem příliš nezabývají. Pedagogové mají až ukol dosáhnout u každého ze studentů dosti vysokého stupně fyzické připravenosti, na jehož základě probíhá vlastní sportovní specializace.

Studenti, kteří se již na střední škole zabývali některým druhem sportu, jsou zařazeni do „skupiny sportovního řístu“, kde se zaměřují na dosažení výkonnostních tříd. Výuka v této skupině je o mnoho náročnější než ve skupině první. Nespadá jen do období školního roku. Studenti trénují i v místech svých letních praxí podle individuálních tréninkových plánů.

Nezapomíná se ani na studenty, kteří jsou zdravotně slabí. Pro ně je určena třetí, „speciální skupina“. Začává se převážně prováděním gymnastiky s ohledem na zdravotní stav a fyzické schopnosti posluchačů.

A VÝSLEDKY?

Nekompromisní stanovisko vedení vysokých škol sahá tak daleko, že studenti mohou být za neplnění povinnosti ve výuce tělesné výchovy postiženi ztrátou nároku na stipendium, nebo dokonce na vydání diplomu. K této postihům však takřka nedochází, studenti mají o výuku tělesné výchovy zájem.

Doc. Reitmayer, který některé sovětské vysoké školy osobně navštívil, udává pro zajištěnost čísla týkající se sportovní zdatnosti studentů. Na Lomonosovově univerzitě, kde hodiny tělocviku navštěvuje asi 6000 studentů, získává každý rok více než 2500 studentů výkonnostní třídy, z toho je několik set prvních tříd. Několik desítek studentů získává titul mistra sportu. Neznám bohužel přesné údaje tohoto druhu o studentech pražské Karlovy univerzity. Jsem však přesvědčen, že by podobné srovnání dopadlo pro naše studenty více než nepřiměřivé.

S TAKOVÝM VYBAVENÍM!

Kalininův leningradský polytechnický institut má v těsné blízkosti školy k dispozici (ciží opět z materiálu doc. Reitmayera): sportovní areál se třemi velkými tělocvičnami pro sportovní hry a sportovní gymnastiku, daleko speciální tělocvičnu pro box s bohatým vybavením, další tělocvičnu pro zápas, několik posiloven, lehkoatletických stadionů s hřištěm na kopanou, řadu hřišť pro odbíjenou a košíkovou, krytý 25m bazén a další zařízení. Moskevská státní universita na Leninských horách má k dispozici ...

Následuje opět podobný výčet nejrůznějších sportovních zařízení. Napadá mě, jak by asi ve srovnání s těmito informacemi vypadal výčet sportovních zařízení kterékoli naší vysoké školy. Těžko by se u nás mohlo stát, že by se začalo s výstavbou tělocvičných zařízení ještě před zahájením vlastní výstavby vysokoškolského areálu. (Jako se to stalo před výstavbou University držby národů v Moskvě.)

Pode počtu medailí, získaných na universiádách, patří sovětskí sportovci ve světě k nejlepším. Připočteme-li k tomuto obdivuhodnému výváženostnímu výsledku významnějšími závodními i letními sporty a množství národních a světových rekordů, které sovětskí akademici vytvořili, vydej nám velmi jednoduchý fakt. Ze toho u nich nejsípř dělají dobré.

Zdeněk Kárl

GÓL

Vinohradská tělocvična upravená pro potřeby Mezinárodního mistrovství Československa ve stolním tenisu působí poněkud obskurně. Snad je to způsobeno tím, že skrz okna, potažená černou látkou, nepronikne ani jeden paprsek. Ze zářivky visí nad každým z osmi stolů uprostřed podélné spletě drátů, spojujících protější galerie ...

Ilona Voštová svou vizáž při hře tomuto prostředí odpovídá. Podmračený pohled dětského obličeje s rudými, trochu vlnkými tvářemi a jako ohnětými rty, jejichž funkci je odšrouknout vlasy pedající přes oči. A rozdává rány na všechny strany zeleného stolu, nemilosrdně buší do kousku bílého celuloidu, jakoby se mu chtělo pomstít za to, že ji, teprve čtrnáctiletou, už hrozně dlouho odvádí od jiné důležitější záležitosti, jakou je škola. Nevidí se napravo ani nalevo, při zkaženém míčku neobrací oči v sloup, ani nevolá „boze!“, jen si občas odšroukne z čela vlasy barvy loňské slámy.

Poráží jednu hráčku za druhou. Špatnou i dobrou. Nehezkou i méně nehezkou. Soupeřku v sukýnce i soupeřku v šortkách. Češku i Němku, Němku i Rusku, Rusku i Lužovou. Poráží i ty, které byli pro to, aby byla vyřazena z reprezentace. Aby nejezdila do ciziny na turnaje a raději i opravila známky.

Ještě nikdy v životě během tří dnů neporazila tolík lidí. Obskurní Vinohradská tělocvična tleská tomuto dítěti, Iloně Voštové, vítězce Mezinárodního mistrovství ČSSR ve stolním tenisu pro rok 1968. Dospělí oslavují „kruté“ dítě, jež si je během tří dnů pokročilo. Oslavují dítě vyrostlé ve vydýchaných místnostech čpíkých potem, které i se zářivkami působí tmavě. Oslavují sportovkyni takového talentu, že její jméno může být jednou legendou. Oslavují žákyni, která jen těžko absorbuje ty nejzákladnější informace školní výuky.

Oslavují člověka, jehož život jako by byl určen těžkým paraoxy. PETR FELDSTEIN

EDUČOVACÍ KROUŽEK

lekce sedmá

SPORTOVNÍ HRY OLYMPSKÉ V PRAZE

My lektori jsme pochopili, že máme co říci k sportovním hram olympským, a také jsme se sešli v hostinci a poradili se o té věci.

Nejprve, než napíšeme, co si v tom myslíme a v čem vás chceme doučit, uvedeme výňatek ze statistiky UNESCO: během olympských her stoupala spotřeba alkoholu v olympském městě o plných 46 procent. Z toho hlediska se chceme na OH podívat i my a ukázat vám stinné stránky.

Nebot, jak známo, OH se budou jednou konat i v naší zemi, a bylo by smutné, kdyby zastihly české alkoholiky nepřipravené. Učitel ze severních Čech k tomu napsal do novin, že on na to dívá stovku a že ať ostatní jej následují. Zvedla se proti němu vlna nevoli, ale dopadne-li věc, jak předpokládáme, věnujeme i my lektori stovku, protože hledíme na hry právě s vědomím toho vztahu.

Učitelé však mají dobré nápady. Trináct miliónů stokorun bude věnováno tomu, aby spotřeba mléčného alkoholu stoupala o 46 procent. Od učitelů jsme totiž nikdy neočekávali.

Myšlenka her olympských v Čechách je dobrá, ale v cestě vidíme pář překážek. Jsou drobné, ale my je sepíšeme: hotely, hospody, silnice, hřiště, městská doprava, omítky, stadtóny a kapsáři. (Při nakupení lidu jsou kapsáři drzejší.)

SNÍMEK BOHUMILA ČAPKY

HOROSKOP

7. TÝDEN, PLATNOST OD 11. DO 20. ÚNORA

BERAN (21. 3.—20. 4.)

Beranům nepřináší nastávající období mnoho radosti. Jenom „chladná hlava“ jim umožní udržet si zdraví, přehled v situacích, ve kterých se očtuje často i bez vlastního přičítání. Jinak by mohli propadnout panice. Pomoc druhům může sice mnoho zmírnit, ale rozhodně ne odstranit. Zvláště typy A (ale i B) by měly hodně rozumně uvažovat.

BYK (20. 4.—21. 5.)

Z Byků na tom budou tentokrát nejlépe typy C. Měly by toho rychle využít — a to daleko hbitěji, než byvá jejich „kmenový“ zvykem. Typy A a ještě více B nebudu cítit při svém podnikání potřebnou jistotu — a právě nejistota nebývá zrovna nejlepší zárukou konečného úspěchu. Nezanedbávejte své nejlepší pomocnky: trpělivost a klid.

BLÍZENCI (21. 5.—21. 6.)

Připomínáme nejlepší taktiku moderního hokeje. Po zářílých i nezářílých výpadech (máme na mysli minulý týden) co nejrychleji do obrany! Cím bude neproniknutelnější, o to méně branek utržit S „hrav tělem“ ale opatrně. „Soupeř“ bude tentokrát fyzicky zdatnější než vy. Skupina C by měla raději přechodně „zazdit“ branek.

RAK (21. 6.—23. 7.)

Rakům vše půjde nejlépe na samém začátku týdne. Pak dojde k výraznému poklesu jejich křívky. Budete to očitně vyzádovat hodně trpělivost a sebe-

zapření. Jenom skupina C může očekávat období celkem harmonické a tvořivé jednotlivci mohou dokonce počítat se zdarným uplatněním a částečně i s uzákněním výsledků své práce.

LEV (23. 7.—23. 8.)

Ze Lvů se mají na co těšit především typy A. Mohou zase jednou popustit uzdu svému organizátorskému nadání. Akce, které připravují opravdu s citem a láskou, skončí úspěšně. Lvům B a C však raději přejeme jenom střídmý odpočinek na únorovém sněhu a pokud možno i slunci. Ideální by bylo obojí současně!

PANNA (23. 8.—23. 9.)

Panny budou v tomto týdnu prakticky nejdisponovanějším znamením. Moží si povzdechnout, že to není kumšt „v takové bídě!“ Doproručujeme „rozumnou jízdu“ — ale na plně obrátky. Jenom typy C by měly jet raději jenom na dvojku nebo hodně s příškrčeným plnem. Jinak by se mohly i na zdánlivě přehledné rovince nepřijemně výbourat.

VÁHY (23. 9.—23. 10.)

Váhy už budou znát pomalu nazpamět písničku, kterou jim tak často zpíváme. Jenom harmonická Luna pomůže udržet citlivější v rovnováze. Áčko, a zvláště jejich začátek, by se měla předem pečlivě řezkou „rozročit“, tak jako to umí vzpěrači těžké váhy. Nebo jako obr Atlas, když musí podeprat celou nebeskou klenbu.

ŠTÍR (23. 10.—22. 11.)

U Štíru lze očekávat výrazné zlepšení koncem období, a to především skupiny C. Budou to pro ně dny, které je škoda prozahálet. (A záhájet se někdy dílčí, že se dělají zbytečnosti!) Přesexualizování jedinců ze skupiny A a z rozhraní mezi skupinami A, B, se měli střežit před nepřijetelnými a často úpornými infekcemi!

Odpovědná odpovědná

OTAŽKA: ZNAMENA 90% PRÍDELÉ-NYCH DĚTÍ DO PECE MATEK PO ROZDOVEM RÍZENI TO, ZE ZENY JSOU KVALITNEJŠÍ RODICEM A LEPE DĚTI VYPOVĚDĚNÍ? P. P. GOTTLWALD

(Odpovídá dr. Miloš Mašek z obvodního soudu pro Prahu 2):

Neznamená. Ale podle ustálené soudní praxe se děti svěřují matkám, i když pro zdárný vývoj dítěte byly příznivé podmínky také u otce. V rozhodnutí pléna Nejvyššího soudu z roku 1962 se totiž poukazuje na nutnost přihlížet i k přirozenému vztahu matky k dítěti, která se o ně stará od narození a může mu věnovat naležitou osobní péči. Je-li matka rádou pracující ženou, schopnou zajistit i v dalších letech výchovu dítěte v pokrovkovém duchu, je podle stanoviska Nejvyššího soudu, zprovidla v zájmu dítěte, aby bylo svěřeno do výchovy matece. Schočnost rodičů k výchově z hlediska mravního mají

soudy posuzovat nejen podle toho, který z rodičů zavádí příčinu nebo více příčin k rozvratu, ale má uvážit, jak se v těchto důvodech projevuje jejich postoj k povinnostem vůči rodině, k dětem a ke společnosti. Proto také je tak značný nepomér mezi počtem dětí, svěřeným otcům a matkám. Soudy vydávají každý rok kolem sedmdesáti tisíc rozhodnutí o výživném na děti. Je to nejen při rozvodech, ale i když manželství rodičů trvá a rodiče spolu nežijí, nebo když spolu sice žijí, ale jeden z nich neplní svou využívací povinnost dobrovolně, nebo když jde o děti narozené mimo manželství. Z toho 95% rozhodnutí stanoví výživné otcům, jen tři procenta matkám a dvě procenta oběma rodičům. V praxi je tomu tak, že otcové z valné většiny souhlasí s tím, aby byly děti svěřeny matkám. Tak zvaných konfliktních případů, které se vyznačují velkou úporností v boji o dítě, je poměrně málo. Jejich řešení bývá velmi obtížné. Vyžaduje velkou důkladnost skutkových zjištění a citlivost při jejich hodnocení. Pokud v některých případech dochází k porušování zákona, bývá to obvykle práve v nedostatečnosti skutkových zjištění. Ze řešení takových případů se neobejdete bez pomocí znalců z oboru dětské psychiatrie a psychologie, je nabídnutím soudu nesouhlasí, možnost podat proti rozsudku soudu odvolání.

V DALŠÍCH ČÍSLECH OČEKÁVEJTE:
BYLI VŠICHNI ČLENOVÉ TZV. PROTI-STÁTNÍHO SPIKLENECKÉHO CENTRA VE-DENÉHO RUDOLFEM SLÁNSKÝM OBČAN-SKY I STRANICKÝ REHABILITOVÁNÍ?
(OTAŽKA J. D. Z PRAHY)

JE V SOUČASNÉ DOBĚ MOŽNE PROMOVAT SUB AUSPICIS? POKUD ANO, JAKÉ PŘEDPOKLADY JE TREBA SPLNIT A JAKÉ DŮSLEDKY PRO STUDENTA TA-TO PROMOCHE MÁ. (OTAŽKA V. P. Z PRAHY)

MOHOU U NÁS JESTE DNEŠ VSTUPOVAT ŽENY DO KLAŠTERA? (OTAŽKA K. Z. Z LIBERCE)

FÓRUM

Rekl pan Salus své choti: „Maminko, viš... když z nás někdo měl umřít, tak se odstěhuju do Benešova.“

(Z židovských anekdot sestavených Karlem Poláčkem.)

kami, a je to věc nejvážnější. Dokud římsa chodce nezabila, nikdo si ji nevšimal, a dokud studenti nevšimli do ulic, nikdo si nevšimal, jak bydlí. Neboli: abychom postavili hotely, dálnice a metro, musíme udělat olympiádu. Myslíme si, že je to zvláštní, a dobré víme, že bez olympiády nic včas a dobré nepostavíme.

Proto vítáme OH v Československu, a proto máme trpkost v srdci.

Dnešní lekcii připravil: -gerw-

nám zbude osten a řekneme hned, proč.

My Češi jsme si dřív, jako jiné národy, léčili své komplexy pohádkami: Hloupy Honza šel do světa a vyhrál tam. Pohádky vyčichly, napsali Voskovec s Werichem, a dr. Beneš řekl: „Jsme malý národ, leč velkého ducha.“ Dr. Beneš si tím léčil mindrák malosti, protože měřil dospělý 158 cm, a my si nyní své různé komplexy léčíme výstavami, festivaly, sportovními soutěžemi. „He, jak dívčina

Kazdou knihu, která vás v poslední době zaujala, si můžete objednat na adresu Služba čtenářům, n. p. Knihy, Praha 3, U Rajské zahrady 3. Budete-li mít štěstí, najdete mezi jejimi stránkami dvě vstupenky do vysokoškolského klubu Vltava. Tam se budete moci spolu s ostatními výherci 6. března pobavit na společenském večeru. Hudba, zpěv, tanec!

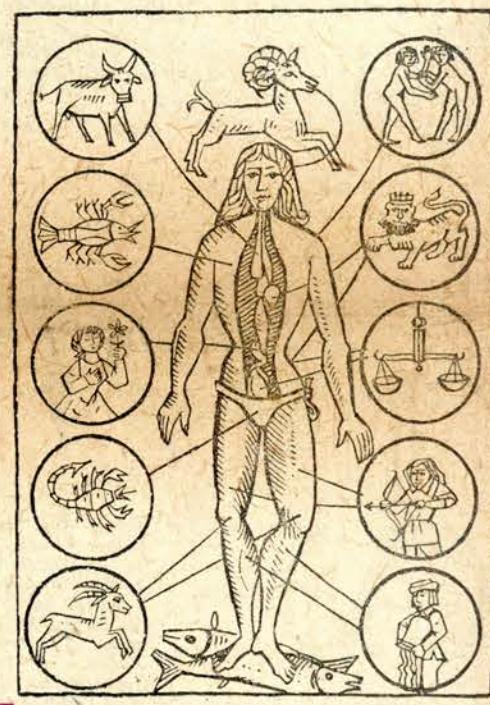
Výtěžek celé akce bude prostřednictvím ČSČK věnován vietnamským ženám.

Své objednávky posílejte ihned a označte heslem FON. Některé zajímavé tituly uvádíme:

A. SCHWEITZER: Lidé v pralese
J. ŠKVORECKÝ: Zbabělci
S. BUDÍN: Jistý pán z admirality
E. FROMM: Člověk a psychoanalýza
ARAGON, MAUROIS: Souběžné dějiny SSSR a USA
S. BEAUVOIRE: Druhé polohy
V. FIALA: Impresionismus

Vše za běžnou maloobchodní cenu.

„Člověk zodiakální“ — Anonymní dřevořez podle řady podobných středověkých vyobrazení. Ukazuje na souvztašnost mezi jednotlivými částmi lidského těla a znameními zvěrokruhu ve smyslu starořecké filosofie: mikrokosmos — makrokosmos.

Znamení zemská — Býk, Panna, Kozoroh.
Znamení vzdušná — Blízenci, Váhy, Vodnář.
Znamení vodní — Rak, Štír, Ryby.

(Pamatování vám usnadňujeme grafickou úpravou!)

VI. v poslední době prošla našim tiskem velmi zajímavá zpráva o francouzském počítači IBM 360/30, který, jak se udává, dokáže sestavit horoskop za pouhých čtyřicet vteřin.

Většinou bývá připojen málo říkající obrázek se světlou a tmavou skříní, ze které vychází široký pruh papíru. Jeste častěji však bývá připojovány komentáře neříkající už vůbec nic. Satiricky laděný úvahy o „soupeři astrologů“ přímo sváděly k vytváření analogických variací:

„Soupeř dělníků“ anebo „o sestrojení nového a výkonnějšího rypadla...“ (O tom, že byl vynalezen bagr, bulldozer nebo nakladač, aby usnadnil, ulehčil dřínu právě lidem, ohánějícím se lopatou, nemůže být pochyb. A není tedy divu, že se na tyto stroje divají jako na své přátele.)

U komentářů je snad možné částečně se vymluvit na správný překlad. (V češtině se totiž neuvádí označení VIII., obrazec, IX., obrazec, ale VIII., d. m., IX., d. m. K rozdělení horoskopu na dvanáct d. m. se ale dostane později.) Ledacos mohla natropit i neinformovaný nezaujatý autor způsoby v německém vydání. Jestliže nám však někdo připojí své „PO KUD VÍM, astrologové i ostatní jejich spolupracovníci však kladli vždy důraz na ne definovatelný, vysílený, nadání své osobnosti, kterým se právě liší od prostých, neviditelných smrtelníků...“ riskuje, že se ho zeptáme na pramen, tj. „OD KUD TÓ VÍM“. Nehudem ho však raději přivádět do rozpaků. Možná, že také neuskoudí trochu se zamyslet nad problematikou v nádání asi ve smyslu: „Proč to nesvedu jako Kvašnák?“ („Proč to nesvedu každý jako Kvašnák?“, nebo „Proč nejsme všichni jako Brigitta Bardotová?“ — pro milovníky černého humoru.)

I kdybychom nevěděli, kdo a proč svároval počítač IBM tak svérázný program, dařilo by se usudit, že to nezděl tak pro legaci. Už počáteční výsledky mají dalekosáhlý význam. Vědeckými metodami a objektivním pracovním postupem se tu ověřuje platnost nových, ale i prastarých astrologických poněk a poznání.

O tom, jak a podle čeho se sestavuje takový výpočetní program a jak to všechno souvisí i s Claudiem Ptolemaiem, si povíme příště.